Bergsprängnings Entreprenörernas Förening BEF

BEF NYTT

Tidningen för Bergsprängningsbranschen

Nr 2 2019
Juli

Årets RG Award
Läs mer på sidan 21

Borr & Spräng 2019
Läs mer på sidorna 12-21

BEF:s stämman 2019
Läs mer på sidorna 24-27

Ledaren
Våga överklaga dåliga beslut

BEF – det är vi som försätter berg
www.bef.nu

UTVECKLAD I SAMARBETE MED:

En plötslig köldknäpp i Bromölla

SmartROC T35/T40 är testad av verkligheten.

Innan nya produkter tas i drift har vi testat dem grundligt men inget kan jämföras med den prövning de utsätts för av verkligheten. De sextio SmartROC T35 och T40 som under två år testats av svenska bergväggar, höststormar och leråkrar har tillsammans avverkat nära 150.000 timmar. Under så lång tid händer en del, både förutsett och oförutsett. Varje år uppdaterar vi därför maskinerna baserat på insikter från fältet.

Läs mer på testadavverkligheten.se

Epiroc

Våga överklaga dåliga beslut

Sedan starten av BEF har det diskuterats hur det kan vara möjligt att en bergsprängare som begår, eller är misstänkt för, ett ringa brott inte kan få tillstånd för sprängning, eller får sitt tillstånd återkallat. Jag tror att branschen accepterar att om man begått eller är misstänkt för vissa allvarligare brott, inte kan få tillstånd.

Men som situationen är nu så kan en sprängare bli nekad tillstånd om man t ex är misstänkt för snatteri. Detta kan inte vara rimligt. Ledarskribenten träffade för en tid sedan den polis som är nationell samordnare för ärenden som berör sprängning. Den förklaring hon angav var att eftersom polisen inte är föreskrivande myndighet har de ingen möjlighet att göra annat än att följa lagen, där det alltså räcker att man delgivits misstanke om brott eller finns upptagen i belastningsregistret.

Hon påtalade också att när en juridisk person söker tillstånd, alltså sprängföretaget, och namnger t ex tre sprängarbasar och en av dem inte anses lämplig så kan de genom gällande lagstiftning inte ange skäl för just den personen. För att få till stånd en förändring så var hennes uppmaning att överklaga polisens beslut.

Nu till ett fall i verkligheten på detta tema år 2019. Ett medlemsföretag ansökte om tillstånd för sprängning och anmälde en av sina anställda som sprängare. Polismyndigheten avslog ansökan med motiveringen att denna person förekommer i brottsregistret. I motiveringen står att läsa; citat ”Av rikspolisstyrelsen (RPSFS 2012:6, FAP 523-1) framgår att om sökanden en enskild person bör uppgifter för lämplighetsprövningen rörande denne och sprängarbetsledare, sprängarbas eller ersättare för sprängarbas hämtas ur belastningsregistret och misstankeregistret…” slut citat. Vidare står att läsa: citat ”Mot bakgrund av vad som framkommit vid kontroll i Polismyndighetens register gör Polismyndigheten den bedömningen att det finns anledning anta att risk föreligger för den allmänna ordningen och säkerheten vilket medför att ansökan ska avslås”. Slut citat.

Till saken hör att brottmålsdomen på sprängaren härrörde till ett brott som begicks 2014 och blev efter detta avstängd från att hålla på med sprängarbeten. Det kan också tilläggas att brottet var ringa och att det inte var ett våldsbrott. Under 2016 gjordes en ny bedömning av hans lämplighet och då inget mer hade inträffat godkändes han av Polismyndigheten. Han var sedan godkänd som sprängarbas i ett flertal ärenden fram till augusti 2018, då han alltså, utan vidare motivering inte godkändes som sprängarbas.

Sprängföretaget överklagade Polismyndighetens beslut till förvaltningsrätten som bifaller företagets överklagande. Kortfattat kan man utläsa i domskälet att det bland annat förflutit en relativt lång tid sedan brottet begicks samt att brottet, som enbart var ett bötesbrott, inte bör utgöra en risk för den allmänna ordningen och säkerheten. Polismyndigheten hävdar dock fortfarande att de p g a ändrade rutiner fattat det beslut som de gjorde, tar domstolen ingen hänsyn till.

I överklagandet så angav företaget att det är orimligt när det inte finns en tidsbegränsad bestraffning. Detta tas dock inte upp i domen eftersom rådande lagstiftning inte anger detta.

Vid mitt möte med polisen så hade hon alltså förståelse till problematiken och uppmanade till att överklaga så att de har någon grund att fatta beslut utifrån. Hon tyckte också att det borde vara som det tillexempel är rörande vapenlagen. Där är polisen föreskrivande myndighet och i den lagen framgår vilka brott som är skäl till återkallande av en vapenlicens.

Så min uppmaning till er medlemmar är att om ni drabbas av konstiga beslut, så gilla inte bara läget, utan överklaga. Sedan ska vi i BEF göra vad vi kan för att få till stånd en förändring där regelverket blir tydligare.

Ha’ nu en bra sommar och se till att försöka få lite semester.

Jan Johansson
VD BEF
jan@bef.nu

OBS!

NY ADRESS

För er information så har vi sagt upp kontoret på Ynglingavägen i Jakobsberg, och vi letar nu efter ett nytt kontor i Stockholm.
Jan Johansson kommer även att ha en filial i Lidköping dit ni är välkomna på besök.

Vi informerar er så fort vi vet den nya adressen i Stockholm.

Adressen till kontoret i Lidköping är:
BEF, Nya Stadens Torg 6, 531 31 Lidköping

Ni når oss som vanligt på:
Jan Johansson 070-899 91 54
Anette Broman 070-693 68 98

(Nya) Entreprenadindex
E 84 April 2018 - April 2018

112	Bergarbeten (Markarbeten)	2,9 %
411	Sprängningsarbeten (Bergrum och tunnlar)	3,2 %
3011	Arbetarlöner, Bygg + Anl.avtalet	2,5 %
3015	,Väg- och banavtalet	1,7 %
3016	, Underjord	1,7 %
511	Konsultuppdrag	2,4 %
4011	Tjänstemannalöner	3,1 %

För mer information och hjälp ring föreningskontoret.
Äldre Index hittar ni på *www.byggindex.scb.se*

Maskiner & Reservdelar!

Vi säljer och hyr ut tryckluftsdrivna och hydrauliska bergborrmaskiner.

I vårt sortiment har vi också gruvlampor, tändapparater, reservdelar, borr med mera till dig som jobbar inom gruv-, bygg- och stenindustrin.

Vi utför även reparationer på Era maskiner.

Gruvteknik AB

Saxdalsvägen 2, Blötberget, 771 65 Ludvika
Tel kontor 0240-374 95, Tel lager 0240-370 01
Fax 0240-376 58
Mobil 070-744 56 66, 070-637 36 29
E post info@gruvteknik.com
www.gruvteknik.com

Alla aktiviteter i denna bild utfördes av proffs inom ett kontrollerat område och skall inte kopieras eller återskapas. Sandvik är under inga omständigheter ansvarigt för direkta eller indirekta skador eller förlust av egendom eller liv som uppstår på grund av eller i samband med sådana försök.

COMMANDO™ DC300Ri
NÄSTA STEG?

Optimal smidighet, stabilitet och borrkvalitet – nya Commando DC300Ri med 4-hjulsdrift övervinner utmaningar där andra kastar in handduken. Den radiostyrda borriggen med ett hålområde på 38 till 64 millimeter kan enkelt flyttas mellan olika platser.
Perfekt för borrning i olika bergförhållanden.

Upptäck nya Commando DC300Ri:
ROCKTECHNOLOGY.SANDVIK

SANDVIK

Bygginvesteringar 2004-2020 Officiell statistik enligt nationalräkenskaperna samt BI:s prognos

Mdkr 2017 års priser

Sektor	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019p	2020p
Bostäder	**150,9**	**165,9**	**190,0**	**202,9**	**176,1**	**142,5**	**160,7**	**173,6**	**153,0**	**154,3**	**178,5**	**210,5**	**233,5**	**260,5**	**258,6**	**231,4**	**212,9**
Nybyggnad	*79,5*	*90,4*	*102,2*	*112,5*	*95,3*	*56,8*	*66,9*	*82,9*	*65,4*	*72,2*	*92,3*	*116,2*	*139,6*	*158,9*	*155,4*	*133,1*	*114,4*
Ombyggnad	*51,4*	*54,2*	*63,0*	*65,2*	*57,9*	*63,6*	*68,5*	*66,2*	*64,0*	*60,2*	*64,6*	*69,4*	*69,4*	*75,0*	*75,1*	*71,4*	*72,0*
Fritidshus	*4,8*	*4,8*	*5,4*	*7,3*	*6,6*	*5,8*	*8,1*	*8,6*	*8,8*	*7,5*	*8,1*	*9,4*	*9,5*	*11,3*	*12,7*	*11,4*	*10,8*
Transaktionskost.	*15,5*	*17,4*	*20,2*	*18,6*	*16,7*	*14,3*	*15,0*	*14,4*	*12,6*	*13,1*	*12,3*	*14,9*	*15,0*	*15,2*	*15,4*	*15,5*	*15,7*
Lokaler	**108,3**	**105,1**	**130,5**	**146,7**	**153,9**	**129,5**	**131,3**	**128,3**	**136,9**	**133,8**	**138,7**	**141,0**	**153,4**	**164,7**	**177,5**	**185,0**	**186,2**
Privat	*80,7*	*77,0*	*96,4*	*109,4*	*115,3*	*90,2*	*90,0*	*84,4*	*91,0*	*88,6*	*86,5*	*89,5*	*96,1*	*98,9*	*105,5*	*108,1*	*106,3*
Offentligt	*27,8*	*28,3*	*33,7*	*36,7*	*37,9*	*38,9*	*41,1*	*43,8*	*45,8*	*45,1*	*52,1*	*51,4*	*57,3*	*65,8*	*72,0*	*76,9*	*79,9*
Anläggningar	**78,3**	**76,1**	**76,6**	**76,7**	**81,6**	**84,9**	**79,0**	**74,3**	**83,0**	**80,3**	**86,9**	**88,4**	**86,8**	**86,7**	**91,3**	**96,3**	**99,0**
Privat	*38,6*	*37,4*	*39,4*	*40,1*	*42,4*	*41,5*	*36,3*	*34,3*	*42,3*	*43,9*	*50,3*	*48,1*	*45,7*	*43,8*	*46,7*	*49,9*	*51,9*
Offentligt	*39,7*	*38,8*	*37,2*	*36,6*	*39,3*	*43,3*	*42,6*	*39,8*	*40,6*	*36,3*	*36,5*	*40,2*	*41,1*	*42,9*	*44,6*	*46,4*	*47,2*
Summa bygginvestering	**337,8**	**345,8**	**395,6**	**424,5**	**412,3**	**359,5**	**372,2**	**376,3**	**375,2**	**370,3**	**405,3**	**440,0**	**473,6**	**511,9**	**527,4**	**512,7**	**498,1**
(%förändring)	**(8)**	**(2)**	**(14)**	**(7)**	**(-3)**	**(-13)**	**(4)**	**(1)**	**(0)**	**(-1)**	**(9)**	**(9)**	**(8)**	**(8)**	**(3)**	**(-3)**	**(-3)**

Källa: *Sveriges Byggindustrier*

Bergmaterialindex

Kostnadsslag	Vikt	2007 kvartal 3	2007 kvartal 4	2008 kvartal 1	2008 kvartal 2	2008 kvartal 3	2008 kvartal 4	2009 kvartal 1	2009 kvartal 2	2009 kvartal 3	2009 kvartal 4	2010 kvartal 1	2010 kvartal 2	2010 kvartal 3	2010 kvartal 4	2011 kvartal 1
Bergmaterialindex*	#####	100,0	101,5	103,8	106,3	108,4	102,6	95,5	94,2	93,3	93,6	93,9	95,7	96,2	96,7	98,9

2011 kvartal 2	2011 kvartal 3	2011 kvartal 4	2012 kvartal 1	2012 kvartal 2	2012 kvartal 3	2012 kvartal 4	2013 kvartal 1	2013 kvartal 2	2013 kvartal 3	2013 kvartal 4	2014 kvartal 1	2014 kvartal 2	2014 kvartal 3	2014 kvartal 4	2015 kvartal 1	2015 kvartal 2	2015 kvartal 3	2015 kvartal 4	2016 kvartal 1
99,7	101,0	101,2	101,1	102,0	101,7	100,8	101,0	101,0	101,7	101,4	101,2	101,8	102,2	101,3	101,0	102,1	101,6[R]	100,9	100,4

2016 kvartal 2	2016 kvartal 3	2016 kvartal 4	2017 kvartal 1	2017 kvartal 2	2017 kvartal 3	2017 kvartal 4	2018 kvartal 1	2018 kvartal 2	2018 kvartal 3	2018 kvartal 4	2019 kvartal 1	kvartal 1 2019* kvartal 4 2018	kvartal 1 2019* kvartal 1 2018
101,5	102,4	103,2	104,5	105,2	105,6	106,4	107,3	109,3	110,8	111,6	111,8	0,2	4,2

*) Beräknat på indextal med flera decimaler

Ny metod för beräkning av räntan
R) Rättat

På besök hos Gruvteknik i Blötberget

Strax efter det att BEF hade bildats i början på 2000-talet och man beslutat att föreningen även kunde ha leverantörer som medlemmar under benämningen Aktivt Stödjande Partners, så var Gruvteknik bland de första att gå med i föreningen.

Allt sedan dess har Christina Johansson Linder och hennes bror, Bo Nilsson, varit trogna BEF. Det är inte många arrangemang där inte Christina och Bosse varit deltagare och för de allra flesta är det välkända ansikten.

Det är en fascinerande historia som berättas om hur allt en gång började. Det var Christina och Bosses pappa, Lars-Olof Nilsson, som startade firman 1979. Lars-Olof hade arbetat som platschef i gruvan i Blötberget fram till dess att dåvarande ägaren SSAB beslutade att lägga ned verksamheten 30 juni 1979.

Det Lars-Olof gjorde var att han gick in och köpte allt av gruvans innehåll som blev kvar efter det att man flyttat en del till Grängesgruvan som då fortfarande var i drift. Det viktigaste var det omfattande reservdelslagret. Först drevs verksamheten som enskild firma men ändrades till aktiebolag 1980. Lars-Olof blev en handelsresande inom allt vad som han hade att erbjuda när det gällde reservdelar samt allt mellan himmel och jord inom bergbranschen.

I en Volvo 245:a åkte han över hela landet och besökte potentiella kunder. Ofta övernattade han även i bilen. Det vanligaste var att han besökte kunderna hemma i deras bostäder på kvällarna, eftersom på dagarna var de ute och jobbade och inte hade tid att diskutera med Lars-Olof.

Det visade sig att det var ett framgångsrecept genom att Gruvteknik kunde erbjuda sina kunder det som ingen annan kunde. Ett brett sortiment av delar som kanske sedan länge inte gick att få tag på. Maskiner och tillbehör inom gruv-, bygg- och stenindustrin är många gånger outslitliga bara det går att reparera när något går sönder.

Christina Johansson Linder och hennes bror Bo Nilsson.

Bosse började redan som tonåring att hjälpa sin pappa på helger och ledig tid från skolan och valet var inte speciellt svårt när han slutade gymnasiet 1989. Skolavslutning på fredag och börja arbeta hos pappa på måndag.

Christina utbildade sig till förskolelärarinna och arbetade med detta en period. Men även hon började tidigt hjälpa till i familjeföretaget och till slut blev situationen ohållbar med två arbeten. Så även hon började på heltid ihop med pappa och bror 1990. 1997 så överlät Lars-Olof företaget till sina barn som mestadels var stationerade i gruvans lokaler i Blötberget. På det sättet kunde Lars-Olof ägna sig åt det han bäst gillade; att fortsätta besöka kunderna runt om i landet. På så sätt byggdes ett otroligt kontaktnät upp och som har gjort att Gruvteknik är kända och etablerade, inte bara i Sverige, utan faktist över hela världen.

Bosse och Christina berättar att de förmodligen är ganska ensamma om

att ha sålt prylar till Antarktis. Det var när man installerade master till hjälp för navigation mm, som de fick leverera en tryckluftsdriven drivmotor till en borrrigg till en entreprenör som inte klarade av att utföra arbetet med hjälp av hydrauldriven utrustning på grund av den stränga kylan.

En annan episod som de kommer ihåg var när man hade sålt en borrigg till Iran under den tiden som det rådde handelsembargo i landet. Detta berodde på att USA inte ville att Iran skulle bygga kärnkraftsanläggningar. En dag så blev Bosse kontaktad på telefon av SÄPO som hade fått reda på att de sålt en borrrigg till Iran. Bosse svarade att han fick nog komma dit och faktist bevisa att han var från säkerhetspolisen, vilket han också gjorde. Det hela ordnade till slut upp sig då det var underjordsriggar som man inte ville att Iran skulle köpa.

Vid ett annat tillfälle levererade de en tunnelrigg till Dubai. Det var två Sheikbröder som blivit ovänner och inte kunde samsas när den ena av dem skulle åka till sin bostad. Så, han drev en tunnel, 600 meter lång, så han fick sin egen väg.

Huvuddelen av verksamheten idag består mest av reperationer av borrmaskiner, tändapparater, ohmmätare, hasplar osv. Sedan kommer försäljning av reservdelar, borrstål, begagnat och

renoverat. Man gör inköp från auktioner och firmor som avvecklar sin verksamhet eller när det städas ut prylar. Ofta blir de kontaktade direkt. Hos Gruvteknik blir det senare fullt renoverade och fräscha reservdelar som inte längre går att få tag på andra ställen. Det som inte längre finns hos Atlas Copco eller Epiroc och även andra tillverkare kan man med stor sannolikhet hitta i Blötberget.

När vi går en rundvandring i lokalerna i den före detta gruvan förundras man över den enorma mängden med prylar. Ett första intryck kan vara att det ser ostrukturerat och rörigt ut, men allt ligger på sin plats med artikelnummer som är kvar sedan gruvtiden. – Bosse behöver ingen dator, skrattar Christina. – Han har allt i skallen.

Efter ett besök hos Gruvteknik så kan man inte annat än imponeras av deras gärning. Som dessutom ligger rätt i tiden. Varför skrota det som tillverkades

i en svunnen tid när det går att reparera.

Man har också varit måna om att behålla småskaligheten i familjeföreta-

Sprängmedelsleverantör med Nordiska värderingar

Forcit levererar sprängmedel till alla applikationer inom branschen såsom gruvor, täkter, tunnlar och övrig entreprenad. Vårt omfattande produktsortiment består av välkända produkter som är utvecklade speciellt för Nordiska förhållanden.

FORCIT SWEDEN | PRÄSTGATAN 25, 713 31 NORA | TEL. 0587-109 99 | FORCIT.SE

FORCIT EXPLOSIVES

get och man har egentligen aldrig haft ambitionen att växa sig större. Utöver de två syskonen så har de Leif Edberg till sin hjälp som har varit anställd sedan 1990.

Faktaruta

Företag:	Gruvteknik AB.
Ägare:	Christina Johansson Linder och Bo Nilsson.
Var:	Blötberget mellan Ludvika och Grängesberg.
Omsättning:	4-5 miljoner.
Antal anställda:	3 st

BEF erbjuder endagskursen

Bergsprängning för beställare!

De beställare som upphandlar bergsprängning i ett projekt bör ha vissa grundkunskaper om vad bergsprängning handlar om. I denna kurs förmedlar vi kunskap om vad den som köper bergsprängning ska tänka på. Kursens innehåll belyser bland annat regelverket kring sprängning och sprängämne, kort om AMA och AB samt problematiken kring dolor.

Kursen är en heldag och kan arrangeras på valfri ort där vi kommer till Er.

För information och bokning kontakta oss!
info@bef.nu eller ring Anette 070-693 68 98

På fiskeäventyr i sagolandskap

Jag tittade ut genom den frostiga rutan på planet när vi snabbt sjönk ned mot ett soldränkt och vitt landskap. Så fruktansvärt vackert. Så exotiskt. Det kändes som om vi steg rakt ned i ett sagolandskap. Vi var laddade vi var tända! Måtte det nappa!

Väskan var packad till bristningsgränsen. Hade testat vikten. Marginalen var ca 1 kg på min sida. Allt var klart för avfärd mot Gardemoen. Bilfärden från Lidköping till Oslo gick snabbt och tidig morgon checkade vi in på Norwegians flight till Harstad (Narvik)

Vi var redo. Redo för en riktig fisketur. Samtliga hade nog sina egna funderingar och förväntningar på denna resa.

Planerna hade funnits länge. Men nu var det alltså dags.

Denna påsk var vi på väg till den yttersta biten på den mytomspunna landtungan i Nordnorge som heter Lofoten. Närmare bestämt Ballstad.

Vår lilla fisketrupp bestod av totalt 6 personer, mig inräknat. 5 grabbar och så jag. Varav en är min son och de andra nära och goa vänner. Samtliga med ett brinnande intresse för fiske. Vi var på väg för att fiska skrei i Lofoten.

Men skulle det nappa? Orden som jag hört sägas av rutinerade skreifiskare ekade i mitt huvud. – Var det som de sa? Det går inte, att inte få fisk… –Skulle det stämma?

Väl nere på stabil mark plockade vi upp våra två hyrbilar på flygplatsen. Sedan svängde vi vänster och ut på E10. Färden gick längs en slingrande smal väg. Längre och längre ut i en makalös övärld. Broar och tunnlar tog oss över vatten och genom berg. En fantastisk biltur på 25 mil och nästan 4 timmar.

Vårt mål var den lilla fiskebyn Ballstad och fiskelodgen Hemmingodden.

Äntligen var vi på plats! Vårt boende var över förväntan och vädret var perfekt!

Dramatisk natur i närheten av Haukland beach.

Jag hade dålig koll på vad skrei var för sorts fisk innan vi började prata om att åka till Lofoten.

Jag hade gjort lite research innan på vad det egentligen är för fisk. Det är så klart en torsk. Men, en torsk som vandrar. Man skulle kanske komiskt kunna kalla den en pilgrimstorsk.

Målet för skreien är att vid 5 års ålder lämna sina hemmavatten i Barents Hav för att varje år mellan februari och april simma iväg och leka utanför norska atlantkusten.

Ungefär 40 % av hela beståndet leker just i vattnen utanför Lofoten. Denna firre är en riktig rovfisk och simmar ända ned till 200 meters djup för att jaga sill, lodda och skarpsill.

Något annat som jag upptäckte var att den vanliga kusttorsken och skreien inte alls tillhör samma populationer av torsk, och ska därför inte blandas ihop.

Skreien skiljer sig från vanlig torsk genom att de är längre, spetsigare och ljusare i färgen.

Men namnet då? Varför heter den skrei? Det sägs att ordet skrei kommer från ett fornnordiskt ord ”skreið”, (på nutida svenska ”skred’), i sin tur en böjning av verbet skríða/’skrida’ (gå eller röra sig med jämn fart).

På Hemmingloggen, blev vi varmt mottagna.

En fiskelodge som erbjuder besökare allt som de kan tänkas behöva för ett lyckat fiske.

Helt nära vattnet och med en fantastisk utsikt över de snöklädda bergen.

Utrustningen var förbokad. Overaller, fiskeutrustning och båt. Vad kunde rimligen gå fel? Möjligen att skreien simmat hem till Barents hav igen. Hemska tanke!

Första fiskedagen var vädret perfekt.

Haukland beach i Leknes.

Lagom vind. Sol.

Vi lastade oss själva och spöna i båten. En lagom stor havsanpassad norskbyggd Kaasbøll 760 HT.

Den kändes iallafall stabil. Vi hade fått tydliga instruktioner av Mattias om vart vi skulle åka.

Rakt ut i havet utanför Ballstad ca

20 minuter. Där fanns den. Skreien.

I sjungande sällskap av fiskmåsar, trutar och en havsörn gled vi ut genom hamnpiren. Ut på det glittrande havet. Bergen runt var snöklädda och spetsiga. Dramatiska.

Jag kände mig själv ganska dramatisk och äventyrlig.

Iklädd flytoverall i klarröd nyans satt jag i en liten båt mitt ute i nordnorska havet, tillsammans med detta sköna gäng. Vädret var underbart! Livet kändes fantastiskt. Det var ett moment. Jag tuggade frenetiskt på ett antisjösjuketuggummi och tänkte, nu jäklar ska det dras skrei!

Skreien simmar omkring långt där nere under ytan. För att få en på kroken så halar man ut pirken (ca 800-1000 gram) ned till botten och så börjar man dra i spöt lite upp och ned.

Till en början hände ingenting. John som är den mest dedikerade och fanatiska fiskaren i gruppen, tillika kapten på båten, spanade vaksamt i monitorn på båten.

Plötsligt hände det.

Båtens elektroniska utrustning började signalera och ett stort stim syntes på ekolodet. Det tog ca 30 sekunder. Sedan fick alla napp. Alla utom jag!

Det händelseförlopp som sedan utspelade sig är lite svårt att återberätta. Men det krävs superlativ och kraftfulla adjektiv. Vi skrek, sjöng, hojtade och skrattade om vart annat. Total glädjeyra och eufori!

Och ja! Jag fick också känna på hur armarna domnande och pulsen bankade när linan håvades in.

Med stora blanka ögon tittade den på mig. En snabb visit ovan ytan sedan fick den åter plumsa ned i sitt rätta element. Den slängde en tacksam blick mot båten, innan den försvann i djupet.

Nej, kanske inte det, men jag inbillar mig att den var tacksam att få fortsätta sin vandring..

Denna skärtorsdagen blev en dag att minnas.

Vi gjorde ett snabbt överslag på totalviken av skrei som vi fångat den dagen. Ungefär 200 kg hade vi nog halat upp. Två stora fick följa med oss hem till stekpannan. Potatis, skirat smör och nyfångad skrei till kvällsmat. Det smakade härligt.

Den första dagen blev den bästa fiskedagen på denna resa. Vädret är ombytligt och vindarna tilltog. Ostadigare väder drog in från väster.

Trots hårt väder ville alla, utom jag då kanske, ge sig ut för att fortsätta fiska. Vågor stora som hus och en vind som ven skulle inte stoppa killarna. Jag försökte få dem att omvärdera sitt beslut att ge sig ut. Men det var lönlöst.

Att fiska skrei på öppet hav i liten båt i 14-15 m/s är inte lätt.

Båten drev och det blev svårt att få ned pirken till botten. Båten krängde och gungade utav bara tusan. Det blir helt enkelt en riktigt utmanade uppgift att fiska under sådana omständigheter. Och jobbigt!

Vi kunde fiska ytterligare några dagar, men det krävdes att man var lite galen.

Men vi fick alla en fantastisk fiskeupplevelse, och med oss hem på planet hade vi 20 kg frusen skreifile, välpackat i en frigolitlåda. Inte illa!

Vår påsk i Lofoten blev en stark upplevelse på många sätt. Inte minst en otrolig naturupplevelse. Kombinationen av hav, berg, fjordar och vild natur är oslagbar.

Det är också en levande byggd. Fiskeindustrin är starkt närvarande och överallt ser man torrfisken som hänger på sina ställningar. Turismen är givetvis stor.

Surfarna har sina favoritstränder.

Lyckliga jag.

John har fått napp och nu är det bara att kämpa på.

Förväntansfulla fiskare på väg ut första dagen.

Det finns mängder med otroliga vandringsleder.

Varför inte spana på späckhuggare och valar eller njuta av ett sprakande norrsken.

Kort sagt, det finns massor med anledningar att besöka Lofoten under alla årstider.

Det är alltid roligt att fota och mina bilder från resan får sammanfatta våra upplevelser.

Nu vill jag uppman alla er där ute i landet att skicka in bilder på era sommaräventyr.

Vi hoppas på en massa härliga bilder i nästa BEF-Nytt, och fina priser utlovas! Maila oss bilderna på info@bef.nu och berätta lite om vad de föreställer.

Slutligen vill jag önska alla en riktigt fin och skön sommar. Hoppas att det nappar riktigt bra!

/Anette

Borr & Spräng 2019

För sjunde året i rad var Aronsborg mötesplats för yrkesverksamma inom borr- och sprängsektorn. Mässan anordnas av BEF i samarbete med Sandvik, Epiroc och Lifa.

De tjugo utställarna gynnades av strålande sol och humöret bland besökarna var på topp. På eftermiddagen dök illusionisterna Brynolf & Ljung upp och spred förvirring i montrarna. Det vanligtvis så svårimponerade bergsfolket fullkomligt tappade hakan inför duons ytterst svårförklarliga magi.

Sandvik och BEF delade ut sitt årliga pris till bästa bergteknikelev vid avgångsklasserna på Spångbergsgymnasiet respektive Stockholms Byggtekniska Gymnasium. Stefan Persson, Sandvik, betonade i sitt tal vikten av branschens återväxt. Vid kvällens middag presenterade BEF:s vd Jan Johansson Årets Bergentreprenör. Och till långt in på småtimmarna spelade hårdrocksbandet The Palth - tillfälligt förstärkt av några musikaliska bergsprängare.

Många motiverade besökare, sol och lagom värme gjorde årets mässa till en av de mest lyckade ansåg många. Aronsborg ligger vid en Mälarvik nära Bålsta.

Anette Broman, ständigt i farten, har ansvarat för alla förberedelser och är motorn i mässarrangemanget. Tv. Angelica Granqvist, Bergskolestipendiat.

*Lars-Göran Gustafsson efterträder Tord Pålsson som vd hos **Austin Sverige AB**, sprängämnesleverantör med egen fabrik i Tjeckien. Under året har Josefine Pettersson och Tore Jansson nyanställts. En ny laddtruck finns nu stationerad i Hultsfred.*

*Sylwia och Jaroslaw berättar att **Bergmas sprängmattor** har förstärkts ytterligare.*

FÖR SÄKER SPRÄNGNING!

SPRÄNGMATTOR
RUBA
GUMMIVERKSTAD

RUBA GUMMI AB
BRÄNDÅSEN 141
694 93 ÖSTANSJÖ
Hemsida: www.rubagummi.se

TEL: 0582-23010
MOB: 0703-983231
MAIL: info@rubagummi.se

*Atlasveteranen Guy Björklund på besök hos **CME**. Christian visar en ny räddningsmask med syre för en timma. CME:s slipmaskiner visas på Sandviks och Epirocs riggar.*

*Per Johan Vidén från **EMS, Explosivhund Miljö & Säkerhet**, avsöker ett större område med explosivhunden Kotten. Mycket snabbt hittar de det gömda sprängmedlet. EMS hundar spårar även djupt liggande dolor, narkotika, bomber, gasläckor, skadedjur, miljögifter osv.*

*T.v. Patrik Norén, vd **EPC**, i samspråk med tung sprängexperts. EPC har utvecklat sina system tekniskt och vill vara en samarbetspartner med helhetslösningar för inmätning, utsättning, borrplaner och laddning, berättar Dennis Persson, ansvarig Sverige Väst/Syd.*

*Plötsligt intar magikerna **Brynolf & Ljung** EPC:s tält och Jan Johansson förlorar snabbt kontrollen över sina bankkort.*

***DunderTech** introducerar sig på Borr & Spräng för första gången. Magnus Vilhelmsson (ägare), Anders Åsberg och Kamil Pluta berättar att de stora produkterna är bergborrverktyg och reservdelar till hydrauliska/pneumatiska bergborrmaskiner.*

*Daniel Fahlén, **Epiroc**, demonstrerar en ny radiostyrningsdisplay för en intresserad yngling.*

*Marcus Österberg, **Epiroc**, berättar att kunder har upptäckt hur Flexiroc T15 kan utnyttjas på många sätt och fungerar produktivitetshöjande när man tänker i nya banor. Flexiroc T30 får allt oftare ljuddämpning både i innerstad och bergtäkt. Smartroc T40 lovordas av kunderna för låg borrmeterkostnad. Epiroc visade också en ny serie höghastighets-bergborrmaskiner och i samarbete med L5 ett nytt höjdmätningssystem som håller reda på schaktbotten.*

IMPAB *i Stockholm och Uddevalla levererar med ilfart borrstål, borrkronor, nackar och tillbehör. Inom tio mils radie utlovas leverans inom 24 tim. De säljer också verkstadsutrustning till återförsäljare i hela Sverige*

Sofia, Patrik och Mikael, ***L5 Navigation****, här förstärkta av David från Uppländska, är glada att företaget växer kraftigt i Sverige och nu är dominerande även i Norge. Navigeringsutrustning såldes i början mest till borriggar men nu utrustas grävmaskiner mer och mer.*

Fredrik och Tommy från Norrbottens Bergteknik besöker Torbjörn, Daniel och Per-Erik på ***LIFA****. Huvudleverantör är Robit. Nack-, skarv- och styrstänger kommer från P&V vars representant Andy Gibbs står längst t.h.*

Säljarna på ***Orica*** *märker att efterfrågan på elektroniksidan ökar stadigt och de är glada att kunna erbjuda kunderna världsledande produkter. Oricas tält var hela tiden fyllt till sista stol av sprängare som inte hade så mycket att fråga om men desto mer att berätta.*

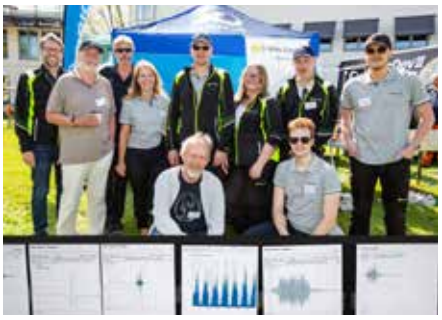

Nitro Consult *firar 50-årsjubileum i år. De sprängkunniga besökarna utmanades att analysera och bestämma fem olika typer av vibrationer. F.v. Joachim, Donald, Janne, Maria, Danne, Veronica, Arthur och Mattias, sittande Berka och Andreas.*

Skoog (uppfinnaren), Egelstam och Blomqvist, ***EBS AB****, hyr ut tystgående centraldammsugare som tar hand om borrkaxet från två riggar samtidigt och ger dammfri miljö. Tömning normalt en gång i veckan.*

Rockbreaker Tools-gänget Marcus, Emelina, Steve, Jacob, Daniel och guldsmeden Philip Lannerholt. Emelina Hernberg är ny säljare vid kontoret i Partille. ***RBT*** *säljer och servar produkter för berg- och stenspräckning.*

Bra dag för ***Sandvik****, säger Stefan Persson. Solen skiner och många kunder har besökt oss. Vi har fyra maskiner på plats, Commando DC 130Ri och den helt nya Commando 300 som hade världspremiär i Stavanger förra veckan. Vidare Dino DC 410Ri och vår stora Ranger DX800i som ska iväg till Norrbottens Bergteknik på måndag.*

***SMT** är specialiserade på Atlas Copco kompressorer och Atlas Copco och Sandvik/Tamrock borrvagnar. Företaget har ett stort kontaktnät och hjälper kunderna att hitta lämplig maskin eller att hitta rätt kund till den som vill sälja. F.v. Johan, Albin, Torbjörn, Anton och Viktor.*

*Under mässan presenterade **Norab** sitt namnbyte till **SSE Sverige AB** efter sitt Schweiziska moderbolag SSE som ägt Norab sedan 1995.*

– Med en tydligare samhörighet och ett ökat europeiskt samarbete säkrar vi konkurrenskraftiga leveranser och service till våra kunder, säger Bo-Göran Johansson vd för SSE Sverige. Koncernen är Europas näst största leverantör av sprängämnen. F.v. Andreas Israelsson, Fredrik Nyström, Andreas Moqvist och Bo-Göran.

***SWEDEQ** från Åkersberga säljer SplitStone utrustning och material för spräckning av sten, berg och betong samt borrkronor och borrstål från finska Helso. Laddawan, Pierre, Seppo och Dani Wenberg står bakom en SplitStone-kil för håldiameter 102 mm och spräckdjup 1500 mm. Swedeqs handhållna spräckare väckte stort intresse.*

*Lars Eric Lindquist, Jan Lexe, Jacob Malmerberg (Trimble) och Johan Swärd, **Transtronic**, visad mätutrustning för bergborrarna. En nyhet är systemet GNSS-level som visar vilken höjd man börjar borra på. Riggar med ljudburar och runtomsvängande maskiner slipper hamna i skugga som vid mätning med laser.*

*Jan Halvarsson och Jonas Ståhlbåge, **Yamamoto**, säljer spräckare i den största klassen. På mässan visas HRB 1000 medan den största HRB 1700 fick stanna hemma. Nya bläck utvecklas så man kan spräcka djupare med samma spräckare.*

*Patrik Nilsson och Robert Hagman på **Hydraulkraft** säljer bl.a. lyftcylindrar och klippverktyg. Med högt hydraultryck och specialstål kan verktygen byggas mycket kompakta. På mässan visade de en handhållen spräckare för hål 45 x 450 mm.*

Stipendier till bästa elev

Årets stipendiater från Spångbergsgymnasiet och Stockholms Byggtekniska Gymnasium omgivna av Jan och Anette från BEF, Stefan Persson, Sandvik, och sina lärare. BEF och Sandvik har instiftat priset och respektive skola väljer varje år ut den bästa eleven i sista årskursen. Förutom pengarna ingår ett studiebesök vid Sandviks fabrik i Tammerfors.

Läraren Pierre Westerlund och Angelica Granqvist, Stockholms Byggnadstekniska Gymnasium.

Läraren Therry Ellgren och Daniel Andrén, Spångbergsgymnasiet Filipstad.

A complete rock service
People make the difference
Nobody gives a better blasting performance...
Hugelsta, 635 02 Eskilstuna.
Tel: 016 13 90 77 Fax: 016 12 87 10
EPC-SVERIGE EPC GROUPE

The Equipment The Shotfirer The Team

eDev II

YAMAMOTO
HRB-1000

ORICA

Ett förstärkt ”The Palth”

Närmare 200 hade anmält deltagande till middag med övernattning. Det internationella hårdrocksbandet THE PALTH som gjorde stor succé på Borr & Spräng 2017 var kontrakterade även i år. Något som många såg fram emot - inte minst gamla rockveteraner som Lasse Kvarnvik, Värnamo, och Joachim Lundman, YB. De räknade kallt med att få vara med på scenen.

När kvällen kom infriades deras förhoppningar och båda imponerade stort med sina kraftfulla sångröster. Efter en stund fick Pernilla på Kruthansson feeling och förenade sig med gänget på scenen och musiken lyfte mot nya och oanade höjder.

Årets Bergentreprenör

Efter festmiddagens huvudrätt knackade BEF:s vd Jan Johansson i glaset för att presentera årets RG Award.

– När BEF bildades 2002, berättar Jan, bad vi Rune Gustavsson, initiativtagare till BEF och en mycket aktad utvecklare i sprängbranschen, att han skulle instifta ett årligt pris till en förtjänstfull entreprenör. Han skrev då ned de egenskaper han ansåg viktigast för en sådan och priset kallas därför också RG Award.

1. *Entreprenörskap - Förmågan och viljan till ständig utveckling.*

2. *Helhetssyn - Förmågan att förstå nödvändigheten av tekniska, ekonomiska och sociala parametrar i företagandet.*

3. *Välrenommerad över tid hos samtliga branschintressenter.*

– Årets pristagare började redan som liten jobba med sin far, körde grävmaskin som 7-åring och lärde sig tidigt det mesta inom bergsprängning. Trots det arbetade han en kort period som snickare. På fritiden ägnade han sig åt sporter som vattenpolo och dykning.

År 1992 blev det sprängjobb i nordvästra Indien, Kashmir. Där basade han tillsammans med två andra svenskar för 100 man. De sprängde bort otroliga 1 000 000 m^3 jordsten och 130 000 m^3 förskärningar innan färden fortsatte till Nepal. Han kom hem 1996 och återstartade sin fars firma efter dennes bortgång. Men efter några år blev det nya utlandsäventyr i Afrika. Därefter har pristagaren varit Sverige trogen och gjort otrolig många speciella jobb i Stockholms innerstad, Citybanan, Slussen med mera.

– Pristagaren uppfyller med råge alla de tre egenskaper som Rune skrev ned. Och för att citera en i röstningskommittén, ”dessutom är han en j-a trevlig skit”, avslutar Jan. Årets Pristagare är Micke Kauppi!

Jan Johansson presenterar Årets Bergentreprenör Mikael Kauppi.

Text & Foto: *Kjell Duberg*

Norab AB byter namn till SSE Sverige AB

"En innovativ sprängmedelsleverantör i världsklass med den mest flexibla servicen och bästa personalen"

SSE Sverige AB tillverkar och marknadsför civila sprängmedel för vår infrastruktur. Vi producerar ANFO och emulsionssprängämnen, samt tillhandahåller och distribuerar patronerade sprängämnen, tändmedel och tillbehör.

Historia

SSE Sverige AB är ett resultat av vår världskände uppfinnare och industriman Alfred Nobel. **Société Suisse des Explosifs (SSE)** grundades **1894** i samband med byggnationen av Simplon tunneln i Schweiz, där Alfred lät bolaget licenstillverka Nitroglycerin AB:s produkter.

Rune Gustavsson, en annan känd innovatör och företagsledare inom sprängmedelsindustrin, drev företaget Rockblasting. Där producerade han ANFO sprängämnen (Anex och Hydranex). Han sålde även Tovex, ett vattengelsprängämne, vilket tillverkas av **SSE** och ett samarbete påbörjas. Efter att Rune fått avslag att köpa Nitro Nobel, vilket var Nitroglycerin AB:s namn sedan **1965**, blev han VD på Nitro Nobel en tid, för att sedan grunda Norab AB med sin son Patrik år **1987**.

Visionen med Norab AB var att starta ett sprängmedelsföretag med en helhetslösning, där skulle både sprängservice, vilket Rune introducerat under sin tid som chef på Nitro Nobel, och egentillverkat ANFO sprängämne erbjudas.

Norab utvecklas snabbt och positivt. Företaget expanderar med sitt produktsortiment, ANFO-fabriken byggs **1995** och de första bulkbaserade ANFO-laddfordonen anskaffas. **1995** blir **SSE** delägare i Norab AB och med det påbörjar **SSE** sin internationella utveckling i Europa. Antalet laddfordon ökas, och i samband med lagkravet på EX3-klassning konstruerar Norab den första EX3 godkända ANFO-bilen. Redan **2006** startar Norab med emulsionsbaserad laddservice, bulk, och skaffar bulkfordon från Kimit i Kiruna. Expansionen fortsätter och fler bulkbilar anskaffas och **2012** påbörjas egen produktion av emulsion i Gyttorp, med en kapacitet över 12 ton i timmen. I samband med fabriksinvesteringen blir Norab AB helägd av **SSE**.

SSE fortsätter expandera i Europa och under perioden **2011** till **2017** ökas omsättningen med över 600%, blir därmed en av de största leverantörerna av civila sprängmedel i Europa och är etablerad med egen organisation i 9 länder.

Norab fortsätter att utvecklas och **2019** färdigställs de nya sprängmedelsförråden i Gyttorp, därmed också lagerkapaciteten och tillgängligheten. I samband med detta byter Norab AB namn till **SSE Sverige AB** och får en tydligare samhörighet till **SSE koncernen**.

Société Suisse des Explosifs Group

SSE Sverige AB Post: Box 63 / 713 22 Nora / Sverige
T +46 587 145 45 / info@sse-sverige.se / www.sse-sverige.se
Organisationsnummer 556294-4594 / VAT nummer SE5562944

SSE är en väletablerad civil sprängmedelsleverantör på marknaden, med:

- **Utomordentligt högkvalitativ och flexibel service**
- **Mycket kompetent och kunnig personal**
- **Lagerhållning och leverans av sprängmedelsprodukter**
- **Laddning och genomförande av salvor**

Genom detta uppfyller vi kundernas behov och överträffar deras förväntningar.

Många anser att **SSE** har marknadens bästa sortiment och service!

Välkommen till en komplett leverantör av civila sprängmedelsprodukter.

SSE Sverige AB – En komplett sprängmedelsleverantör

Laddservice

- Sprängämnesleverans direkt i borrhål.
- Alla tillbehör med på samma leverans.
- Korta ledtider.
- Innovativa lösningar som passar alla.

Logistik

- Komplett service i Sverige och Norge.
- Expressleveranser i Stockholm, Göteborg och Örebro.
- Fullständig produkportfölj för den civila sprängämnesmarknaden.
- 300 000 kg sprängämne i lager.

Tjänster

- Uthyrning av: Sprängarbetsplatsledare, Sprängarbas och Laddhjälp.
- Inmätning/ utsättning av salvor
- Dokumentation av salvor
- Utbildningar

BEF:s vd Jan Johansson och utbildningsledare Anette Broman välkomnar stämman till Grand Central i Stockholm.

BEF-stämman 2019

BEF:s årsmöte hölls i år på Scandic Grand Central ett stenkast ifrån Stockholm Central. Uppslutningen var mycket god och stämman kändes som en nytändning efter att föreningen uppmärksammats internationellt genom att leda arbetet med PECCS, nya partners hade tillkommit under året och vd-frågan var löst.

Antalet medlemmar uppgår till nu 90 och Aktivt Stödjande Partners till 46. Acceptansen från myndigheter, beställare, leverantörer och organisationer visar att föreningens mål att bli känd hos alla branschintressenter ytterligare har förstärkts under 2018. Föreningen är remissinstans hos MSB, Arbetsmiljöverket, Polismyndigheten och ansvarig för RISU samt medlem i Bergsam och SIS.

Föreningens största satsning, Auktoriserad Bergsprängare som ett 60-tal medlemsföretag har genomgått, fortsätter nu med nya tag. BEF har för femte året i rad varit medarrangör till mässan Borr & Spräng.

Till den formella delen av stämman hade årsredovisningen och revisionsberättelsen i förväg skickats ut till medlemmarna på USB-sticka. Oddh Fellert, Fellerts redovisningsbyrå, kom även i år tillsammans med sin fru och kollega Ulla till stämman och gick pedagogiskt igenom årsredovisningen med förvaltningsberättelse. Allt ser bra ut och ekonomin är stabil. Firman skickar en ekonomisk rapport varje månad till BEF. Årsavgiften och serviceavgiften är fortfarande oförändrad, liksom avgiften för passiva medlemmar.

Toivo Johansson och Micke Kauppi hade med den äran skött sitt arbete med valberedningen och deras förslag klubbades. Ordinarie styrelse: Jan Johansson, ordförande, Klas Myremark, Kenneth Svensson, Robin Carlsson, Lars Kvarnvik och Martin Andersson. Suppleanter: Bertil Almquist, Andreas Christoffersson, Camilla Ahlgren och Sten Åkesson. Till vice ordförande valdes Martin Andersson, Ducimus.

Lönsam kommunikation

Annmarie Palm, kommunikationsstrateg, föreläste under eftermiddagen om vett och etikett i affärslivet. Föreläsning blev snabbt en givande dialog med publiken. Annmarie har skrivit boken ”Business behavior, uppför dig – eller tappa kunder”. Att komma för sent till möten, inte se folk i ögonen och ”glömma” att svara på jobbansökningar kan få större konsekvenser än man tror. Dålig hyfs kan förstöra en hel affär. Det påverkar lönsamheten, relationer och medarbetarnas välmående.

– Att bygga bolag och skapa en karriär handlar inte bara om yrkeskompetens utan också om hur skickliga ni är på att utveckla affärsmässiga relationer, hävdar Annemarie. Man måste uppföra sig på ett sätt som väcker respekt och skapar förtroende. Oavsett hur bra vara eller tjänst man erbjuder måste folk känna att de kan lita på dig, annars blir du bortvald. Det finns alltså mycket

Uppför dig, eller tappa affärer… Annmarie diskuterar med åhörarna.

att vinna på att tänka på det ”mellanmänskliga”. Det gäller även för kunderna att visa respekt, annars kan ett samarbete i längden bli alltför betungande.

Även i informella möten har det stor betydelse att man svarar och hur man svarar. Man måste vara uppmärksam på att det kan vara stor skillnad på det man säger och vad folk faktiskt uppfattar. Lönsamhet och kommunikation går hand i hand. Allt man gör får betydelse för ens professionella rykte.

Frågan ”Tror du att ditt företags kontakter anser att ni agerar med ett gott affärsmässigt uppträdande” väckte livlig debatt. Annmarie förklarade att den överlägset vanligaste orsaken till oprofessionellt uppträdande är bristande återkoppling. De flesta som lämnar en leverantör gör det inte för att varan eller tjänsten är dålig eller att man lockats av en konkurrent, man gör det för att man känner sig nonchalerad som kund.

Annmaries bästa tips: kom i tid, var rak och ärlig, svara alltid på tilltal, syssla inte med andra saker under konferenser (mobilen), använd agenda vid möten och läs på om kunden.

Samling inför stämmomiddagen där ett 60-tal BEF-are deltog.

BEF:s förste vd, Roland Netterlind, skålar för BEF.

Åke Wagman uppmärksammas med en sång.

Elever från SMU, Stockholms Musikalartist Utbildning underhöll. Stämning var god för att inte säga exalterad, alla sjöng med. Mot slutet förekom t.o.m. dans på bordet - under ordnade former naturligtvis.

Oddh Fellert, Fellerts redovisningsbyrå, höll en informativ genomgång av årsredovisningen.

Jan Johansson, vd, och Anette Broman, utbildningsledare.

Text & Foto: *Kjell Duberg*

HELSO

Rock drilling tools for better value

Västanbygränd 3, FIN-10600, EKENÄS
Tel.+358 19 246 1101 // E-mail: info@helso.fi

03
FOOD

ROCKCAMP NYHETSBREV

Nr. 3 2019

Horisontella principer

Socialfondsprogrammet innefattar tre horisontella principer som ska prägla insatserna som får stöd. Dessa utgörs av jämställdhet, tillgänglighet samt icke-diskriminering. Projektets utvärderare Serus AB anser att projektet aktivt arbetar med principerna, men uppger samtidigt att det är viktigt att arbetet lever vidare efter projektslut för att få en större påverkan.

Under våren har RockCamp och Serus gemensamt arbetat fram förslag för hur man skulle kunna skapa en långsiktighet kring dessa frågor. Det handlar om allt från framgångsfaktorer, handlingsplaner till kompetensutveckling. Projektet kommer börja arbeta med några av förslagen under hösten.

ETT ÅR KVAR MED ROCKCAMP

Tiden går snabbt och nu har vi bara ett år kvar i projektets genomförandefas.

ARBETET MED KOMPETENSPROFILEN BERGARBETE

Ett mål för RockCamp är att arbeta fram en ny kompetensprofil för bergarbetaryrket. Yrkesprofilen ska vara ett stöd både i skolan och i arbetslivet då det tydliggörs vilka faktakunskaper, förståelse och färdigheter samt förmågor en nyexaminerad elev bör besitta efter en treårig gymnasial utbildning. Kompetensprofilen ska bedömas mot den svenska referensramen SeQF nivå 4, som gör att det blir lättare att jämföra kvalifikationer från studier både nationellt och internationellt (mer info hittar du på www.seqf.se). Den första delen i arbetet om gemensamma grunder för alla inom bygg- och anläggning (motsvarande åk 1 på bygg- och anläggningsprogrammet) har blivit godkänd av Yrkeshögskolemyndigheten mot SeQF nivå 4. Den första delen av kompetensprofil för bergarbete (motsvarande åk 3 på bygg- och anläggningsprogrammet) som en arbetsgrupp tog fram under hösten skickades ut på remiss till ett antal parter och har sedan godkänts av BYN (Byggnadsindustrins Yrkesnämnd). Nu går arbetet vidare med den sista delen, Gemensamma grunder för väg- och anläggningsarbetare (motsvarande åk 2 på bygg- och anläggningsprogrammet) tillsammans med BYN och anläggningsbranschen.

TVÅ VECKOR MED PRAOELEVER

Under två veckor tog RockCamp emot totalt 11 elever från åk 8 på Vasaskolan i Hedemora, 6 elever ena veckan och 5 elever andra veckan. Syftet med PRAOn var att få idéer till hur gruvnäringen kan göra sig attraktiva hos ungdomar och hur man långsiktigt kan arbeta med yrkesattraktivitet, få input kring utbildningsupplägg och utbildningsmaterial för den gymnasiala bergarbetarutbildningen samt få idéer till strategier kring PRAO.

Eleverna fick under dessa veckor göra olika studiebesök, prova-på bergarbetarsimulatorer, arbeta med Agenda 2030 och de globala målen, (www.globalamalen.se) få information och delta i olika diskussioner.

Det blev två toppenveckor som gav mycket input till RockCamp att arbeta vidare med. Eleverna hade ett stort sug och nyfikenhet att få komma ut till riktiga arbetsplatser och få perspektiv till sina tankar och drömmar om framtiden.

RockCamp ska bland annat utifrån erfarenheterna från PRAOveckorna ta fram en handbok med tips och strategier för hur man på bästa sätt tar emot PRAOelever.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

SPRIDNING AV PROJEKTET

RockCamp var med på ESF-rådets kampanj ”mitt Europa”, och hade ”öppet hus” vid simulatorerna den 7 maj. Syftet med kampanjen är att ge möjlighet för allmänheten att få information om vilken nytta EU-pengar gör i samhället.

RockCamp deltog också tillsammans med Boliden vid Teknikmässan i Borlänge som Science Center arrangerade. Med hjälp av en bordssimulator med TV-skärm visades hur man borrar i tunnlar och gruvor. RockCamp träffade natur- och teknikelever från hela Dalarna och elever i åk 8 från Falun och Borlänge.

På Bergssprängardagarna i Stockholm i januari som Bergutbildarna står som arrangör för, fanns vi med och höll föredrag om RockCamp och vårt andra projekt Innovationsplattform Gruvorten, för cirka 250 personer. Bergsprängardagarna är en självklar mötesplats för bergentreprenörer, bergkonsulter, beställare, utbildare, myndighetsrepresentanter samt maskin- och sprängämnesleverantörer.

ELEVER VID SIMULATORERNA

Undervisning vid simulatorerna i Hedemora;

- Åk 2 vid bygg- och anläggningsprogrammet i Filipstad
- Åk 1 och 2 vid lärlingsutbildningen på Alléskolan i Hallsberg
- Åk 2 och 3 vid Martin Koch gymnasiet i Hedemora
  Simulatorundervisningen har kombinerats med uppskattade besök under jord i Bolidens gruva i Garpenberg.

Provat-på bergarbetaryrket via simulatorerna;

- Matematik/teknikelever från åk 7-9 på Vasaskolan i Hedemora
- Elever i åk 8 från Vasaskolan i Hedemora har provat bygg- och anläggningsprogrammet på Martin Koch gymnasiet i Hedemora
- Elever vid språkintroduktion på Martin Koch gymnasiet, Hedemora
  Prova-på tillfällena har kombinerats med information om studievägar, yrke och olika arbetsplatser för bergarbetare.

SAMVERKAN MED SGU – SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

SGU har under våren publicerat ”Jobbguide för nyanlända mot bergarbete i gruva”. SGU:s projekt har varit finansierat av i första skedet Tillväxtverket och i andra skedet av regeringen genom Naturnära jobb. Rockcamp har samverkat en del med SGU i arbetet. Materialet har spridits vidare till bland annat SFI i Hedemora. En av geologerna vid SGU fanns med under två dagar när RockCamp hade PRAOelever. Eleverna testade spelet BetterGeo som visar geologin ”på riktigt” och är ett komplement till spelet Minecraft. Besöket uppskattades mycket av eleverna.

ROCKCAMP

Personal och kontaktuppgifter

Ninni Broström, Projektledare, tel. 0225-348 6 072-452 40 13 ninni.brostrom@hedemoranaringsliv.se

Jon Danielsson, Simulatorinstruktör, tel. 0225-346 60 072-707 00 13 jon.danielsson@hedemora.se

www.rockcamp.nu
Hedemora Näringsliv AB
Åsgatan 62, 1 tr, 776 31 Hedemora

HEDEMORA NÄRINGSLIV HEDEMORA KOMMUN REGION DALARNA EUROPEISKA UNIONEN Europeiska socialfonden

Sprängarbete

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2007:1) om sprängarbete.

Den 1 januari 2020 kommer Arbetsmiljöverkets nya föreskrift om ändringar i AFS 2007:1 och som heter AFS 2019:2, att träda i kraft. Föreskriften finns redan nu på Arbetsmiljöverkets hemsida.

De förändringar som kommer att gälla är följande:

Arbetsmiljöverket föreskriver med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) i fråga om Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2007:1) om sprängarbete

dels att 1 § ska ha följande lydelse

dels att 34 och 35 §§ upphävs och rubriken närmast före dessa tas bort. Arbetsmiljöverket beslutar i fråga om de allmänna råden till föreskrifterna dels att de allmänna råden till 1, 6 och 7 §§ ska ha följande lydelse,

dels att de allmänna råden till 34 och 35 §§ tas bort,

dels att bilaga 1 och 2 till allmänna råden tas bort.

1 § Dessa föreskrifter gäller i verksamhet där explosiva varor används för att utföra ett sprängarbete. Med sprängarbete avses att genom kontrollerad detonation eller deflagration av explosiva varor sönderdela material eller skapa stötvåg eller tryck för annat syfte.

Föreskrifterna gäller inte verksamhet inom Försvarsmakten.

Detta betyder att de undantag som fanns tidigare i § 34 och § 35 försvinner och man gör alltså ingen skillnad på explosiva varor som används för ett sprängarbete.

Nästa förändring är i de allmänna råden till 1, 6 och 7 §§.

Till 1 § Med explosiva varor avses samma definition som i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor; explosiva ämnen, blandningar och föremål.

Till 6 § Kravet på att den teoretiska kunskapen ska finnas dokumenterad kan uppfyllas genom intyg från den som utbildar. Ett sätt att ha kunskapen dokumenterad är genom s.k. sprängkort.

Praktik som ligger mer än fem år tillbaka är av mindre värde och bör som regel inte beaktas vid bedömning av kompetensen. Med praktik avses i denna föreskrift utförande av sprängarbete under handledning.

Bestämmelser om förbud för den som inte fyllt 18 år att anlitas för vissa arbetsuppgifter finns i föreskrifter om minderåriga i arbetslivet.

För att utföra sprängning av mindre komplicerat slag är det oftast tillräckligt att genomgå en till det aktuella slaget av sprängning anpassad kurs i kombination med yrkeserfarenhet. Undervisning och prov i sådan kurs bör omfatta praktiskt utförande av sprängning. Med yrkeserfarenhet avses i denna föreskrift erfaren-

het från arbete som laddare, bergborrare eller andra yrken tätt knutna till sprängarbete.

Med sprängning av mindre komplicerat slag avses i denna föreskrift främst sprängarbete som utförs utanför detaljplanelagt område. Sådan sprängning kan vara t.ex. sönderdelning av fältstenar och skut, sprängning av stubbar och sten i jord- och skogsbruk, seismisk undersökning genom sprängning, sprängning i tjälad jord, sprängning av tjälat material, klen- hålssprängning eller sprängning med hjälp av deflagrerande explosiva varor. Praktiska kunskaper och färdigheter genom praktik och eller yrkeserfarenhet kan inhämtas både före, under eller efter en avslutad utbildningsperiod.

Den som utsetts till sprängarbas eller är under utbildning till sprängarbas bör dokumentera de sprängarbeten som denne leder eller deltar i. Syftet med denna dokumentation är bland annat att efter avslutad utbildning eller vid förnyat prov kunna styrka sin praktik eller yrkeserfarenhet. Praktik och yrkeserfarenhet bestyrks lämpligen av chef, arbetsledare eller motsvarande.

Till 7 § På marknaden finns det idag ett utbud av lämplig teoretisk utbildning. Efter genomförd utbildning och praktik, alternativt inhämtad yrkeserfarenhet, utfärdas oftast ett utbildningsintyg. Dessa intyg har som regel en maximal giltighetstid på 10 år. När denna tidsrymd passerats är det lämpligt att innehavaren genomgår en repetitionskurs.

Till § 6 fanns tidigare exempel på ungefärlig omfattning av en grundkurs i sprängteknik, vilket nu alltså är borttaget. Som det kommer att bli så är alltså sk. sprängkort ett sätt att uppfylla kravet på den teoretiska kunskapen.

Och, som det står i kommentarerna till § 7, så är det enda kravet att man genomgått lämplig teoretisk utbildning och praktik, alternativt inhämtad yrkeserfarenhet, och att det då utfärdas oftast ett utbildningsintyg.

Som det kan tolkas så kan det öppna upp för oseriösa utbildare som ser chansen att snabbt tjäna pengar på att sälja ofullständiga utbildningar. Arbetsmiljöverket lägger dock i texten till 6 § större tyngd på praktiken, utförande av sprängarbete under handledning, vilket är bra.

Bergsprängningsentreprenörer, beställare och övriga branschintressenter kommer givetvis även i fortsättningen att vilja ha bergsprängare som har tillräcklig utbildning, såväl teoretisk som praktisk. Det pågår ett omfattande arbete med att beskriva kvalifikationen för yrket sprängarbas.

BERGMA
MAKE OUR ROADS SAFER

SPRÄNGMATTOR – HELT NY STANDARD

Monstermatta med tredubbla lyftstroppar

Lätt att hantera i begränsade utrymmen

Alla förstärkningar är fastsatta med pressade hylsor, utan wirelås

Lyftstropparna kan inte slitas från varandra eller krulla upp sig

Bergma levererar också semi-stark Modell XL och Standardmatta

Se mattorna i bruk

TD BERGMA
Górki 24A,
82-500 Kwidzyn
Poland

+47 920 34 482
+48 881 782 001
j.kraszewski@bergma.pl
www.bergma.pl

Några korta kommentarer, om Omfattning, Kompletteringsregeln och Mängdförteckning jämte Kompletthetskravet enligt MER

Omfattningen och Kompletteringsregeln

Omfattningen av kontraktsarbetena bestäms av kontraktshandlingarna (AB 04 kap 1 § 1), vilket medför att endast arbeten som finns redovisade i dessa ingår. Vid en ”ren” utförandeentreprenad (färdiga handlingar utan några angivna funktionskrav) gäller detta även om det är uppenbart att arbetet, som inte redovisats, måste utföras för att få fullgod funktion.

I AB 04 finns i kap 1 § 2 en bestämmelse som anger att kontraktshandlingarna kompletterar varandra om inte omständigheterna föranleder annat (Kompletteringsregeln). Bestämmelsen är ett uttryck för principen att arbete som ska omfattas av entreprenörens åtagande enbart behöver redovisas på ett ställe i kontraktshandlingarna. Anbudsgivaren måste alltså läsa alla handlingarna för att få klarhet i omfattningen av sitt åtagande. I kommentartexten uppställs dock vissa krav för att detta ska gälla. Utgångspunkten är att handlingarna ska vara upprättade efter god sed, bland annat lämpligt och konsekvent samordnade. Ett sätt att uppfylla det kravet kan vara att upprätta handlingarna enligt AMA och MER (Mät- och ersättningsreglerna). Om god sed inte följs så finns ett tydlighetskrav angivet i kommentaren; entreprenören ska i anbudsskedet inte behöva missta sig på vilka prestationer som ingår i åtagandet. Är det otydligheter och/eller brister det med avseende på samordningen mellan handlingarna så kan entreprenören alltså vara berättigad till tilläggsersättning för sådana arbeten som i och för sig redovisas i kontraktshandlingarna.

Kompletteringsregeln innebär således att det räcker med att ange ett åtagande på en plats, men att det måste vara på rätt plats.

MER och Kompletthetskravet

I MER finns ett Kompletthetskrav, innebärande att mängdförteckningen förutsätts vara komplett och baserad på koder och rubriker i Råd och anvisningar (RA) och AMA-nytt (Beskrivningsdelen). Kompletthetskravet medför att alla arbeten som framgår av ritningar, tekniska beskrivningar och andra tekniska dokument måste finnas förtecknade i mängdförteckningen för att entreprenören ska kalkylera med arbetena i sitt anbud och för att de därmed ska ingå i de blivande kontraktsarbetena.

Det bör framhållas att Kompletthetskravet inte hindrar en beställare att endast redovisa vissa men inte alla mängder, men då ska det uttryckligen anges i mängdförteckningen.

I en dom som meddelades den 14 juni i år av Falu tingsrätt (mål nr T 2522-17) var Kompletthetskravet uppe för prövning. Där tillämpade inte domstolen kravet helt strikt, utan gjorde en friare tolkning.

Det var frågan om åtta olika mängdförteckningar, sorterade efter olika teknikgrenar. En av mängdförteckningarna avsåg geodetisk mätning, d.v.s. när man genom överföring av mätdata från karta, ritning eller dylikt sätter ut punkter eller detaljer med hög noggrannhet var något ska anläggas, placeras (utmätning) eller var något är anlagt, placerat (inmätning). I en mängdförteckning för geodetisk mätning var mätningsarbetena ”femstreckade”, vilket enligt MER betyder att ersättningen för arbetena ska vara inkalkylerad i allmänna kostnader eller i annat arbete enligt övriga mängdförtecknade arbeten. Övriga mängdförteckningar saknade kod för geodetiska mätningsarbeten.

Tvisten i målet gällde frågan om det förhållandet att de koder som angetts i den särskilda mängdförteckningen för de geodetiska mätningsarbetena i parternas avtal inte upprepats i de prissatta mängdförteckningarna för det övriga

CME

Slipmaskiner • Slipstift • Gruvlampor

Borrhålsplugg • Fördämningsmattor

Slipskivor • Skjutkabel • Borrkronor

Borrstål • Slangar • Märkfärg

Dammsugarpåsar • Skyddskläder

Gruvstövlar • Tillbehör

Serviceverkstad med demomaskiner

Tel: 031-541096, 542032 Fax: 031-532850 www.cme.se info@cme.se

anläggningsarbetet som ingår i avtalet, medförde att de prissatta mängdförteckningarna inte var kompletta och att ersättningen för de geodetiska mätningsarbetena därför skulle regleras från noll och således ge entreprenören rätt till ersättning utöver kontraktssumman för dessa arbeten.

Trots Kompletthetskravet kom dock tingsrätten fram till att man inte kunde läsa mängdförteckningarna isolerade från kontraktshandlingarna i övrigt. Dessa var enligt tingsrätten upprättade enligt god sed och man ansåg inte att entreprenören i anbudsskedet behövde missta sig på att de geodetiska mätningsarbetena ingick i bolagets åtagande och skulle prissättas genom att ingå i priset för övriga arbeten. Tingsrätten ansåg därför att entreprenören inte hade rätt till ersättning utöver kontraktssumman för mätningsarbetena och ogillade käromålet. Det är inte känt om domen har överklagats.

Mängdförteckningens särställning enligt AB 04 och MER utan att ha avtalats

I AB kap 1 § 3 finns en rangordningsregel, som hanterar situationen när det finns motstridigheter mellan olika kontraktshandlingar. Av paragrafens andra stycke framgår att uppgift om antal i mängdförteckning går före övrigt förfrågningsunderlag, om uppgifterna är motstridiga. I kommentartexten anges vidare att om det saknas uppgift om antal för viss post så kan anbudsgivaren normalt räkna med noll. Den kommentaren hänvisades även till i ett avgörande av Byggsektorns Rättsnämnd 2007 (på uppdrag av BKK, Byggandets kontraktskommitté, som tagit fram AB/ABT). Det var frågan om en kylentreprenad där nämnden kom fram till att det inte ingick några kylapparater. Mängdförteckningen redovisade visserligen kylapparater, men någon mängd angavs inte. MER var inte avtalat, men nämnden ansåg att det ändå fanns skäl att hämta vägledning därifrån.

Samma resonemang har förekommit i andra tvister, bland annat i en hovrättsdom från april 2018. Domen rörde dessutom ABT 06, som inte har mängdförteckning upptagen i rangordningsregeln i kap 1 § 3, eftersom ABT 06 normalt används för totalentreprenader där funktioner ska uppfyllas. Trots detta, och trots att MER alltså inte var avtalat kom domstolen fram till att mängdförteckningen (där benämnd mängdbeskrivning) skulle utgöra den kalkylmässiga förutsättningen för anbudsgivarna.

Så även om parterna inte har avtalat om MER, eller för den delen AB eller ABT, så är domstolarna alltid fria att hämta vägledning från dokument som förekommer inom branschen. Men bäst är givetvis att se till att klargöra vilka handlingar som ska gälla och även se till att dessa är korrekt upprättade och samordnade. På så vis får man en bättre förutsebarhet när det gäller åtagandets omfattning.

Magnus Wollsén

Strategimöte

I mitten av augusti kommer BEF:s styrelse att hålla sitt årliga strategimöte. Utöver ett formellt styrelsemöte så kommer styrelsen under två intensiva dagar att diskutera föreningens huvudsakliga inriktning, både i ett kortare, men kanske framförallt ett längre perspektiv.

Dessa möten har under årens lopp förlagts till lugna och kanske lite avskilda ställen där man ostört kunnat arbeta med en dagordning som fastställts i förväg. Återkommande har varit frågor som till exempel medlemsnytta, auktorisationen, påverkan och samarbete med våra leverantörer, beställare och myndigheter etc.

Vid ett av våra möten minns jag hur vi, efter en middag, på en ö vid Vänern, råkade stöta på Ingemar Skogö, som vid den tiden var generaldirektör på Vägverket. Detta ledde senare till att Vägverket Produktion, numera Svevia, blev medlemmar i BEF. Vi hade nämligen tidigare försökt få med dem som medlemmar, men misslyckats, så detta strategimöte blev ju lyckat i den meningen.

Inför årets möte skulle vi uppskatta, om ni medlemmar och partners, kommer med förslag på vilka frågor som borde ha hög prioritet för hur föreningen ska lägga fast strategien inför de kommande åren. **Tveka inte att ringa eller kontakta mig om ni har synpunkter.**

Bilder från tidigare strategimöten.

Identitetskontroll

Som vi alla vet lever vi i en farlig omvärld. Terrorism och bomber i olika sammanhang är inte längre något som bara händer i andra länder där konflikter tillhör vardagen. Verkligheten är, tyvärr, att vi inte längre kan anse oss vara förskonade från dessa hemskheter, inte minst med tanke på attentatet på Drottninggatan i Stockholm, sprängningar i Linköping och Malmö mm.

Eftersom vår bransch hanterar produkter som kan anses vara attraktiva hos de kriminella och ljusskygga organisationer och människor som vill åstadkomma kaos i samhället, finns det anledning att tänka till hur vi ska undvika att detta sker.

I PECCS-projektet har vi i BEF kommit i kontakt med representanter från många länder i Europa. Vi har då fått information om hur man hanterar vissa utbildningar inom bergsprängning. Tex så är det relativt vanligt i en del länder att personer som ska genomgå någon form av utbildning inom sprängning kontrolleras hos myndigheterna **Innan** man påbörjar utbildningen. Detta för att säkerställa att personen ifråga inte finns i landets belastningsregister etc.

Här i Sverige sker ju inte denna kontroll i detta skede utan först när man söker ett tillstånd hos kommunen, eller polisen.

I maj så var jag och Anette på ett seminarium som arrangerades av NDQ, Nätverket för digital kvalitetssäkring av kompetens.

Syftet med nätverket är att jobba med kunskapsutbyte och samordning, dvs verka för att sprida information och argumentation t ex om metoder, verktyg, leverantörer och behov av standardisering av digital utbildning, kompetensprövning och säkerhet.

På seminariet diskuterades bland annat hur man säkerställer identiteten inför en utbildning eller examination. Ett hjälpmedel som man framhöll var något som kallas ID-365. Kortfattat så kan systemet beskrivas att när man är anslutet till detta så kan man genom en enkel skanningsapparat få en bekräftelse på om personens id eller pass är ok eller inte.

Detta löser givetvis inte alla problem, men kanske vi i branschen, såväl utbildningsföretag som entreprenörer och inte minst våra myndigheter borde fundera över hur vi kan förbättra säkerheten kring det vi håller på med.

Ett steg i rätt riktning är bytet av ID06-korten, till ett säkrare system, som också använder sig av det som beskrivits ovan.

Auktorisering

Auktoriserade Bergsprängare i dagsläget

Alingsås Sprängtjänst AB
Andersson & Rask Åkeri AB
Andreasson Väg & Bygg AB
Berg & Byggteknik i Norberg AB
Bergsprängaren Forsberg AB
Bertil Almqvist Bergsprängning AB
Björknäs Bergsprängning
Björsäters Berg & Transport AB
Cullbergs Bergsprängning AB
C. Skönnerud Bergarbeten AB
Dala Spräng & Grävteknik AB
Ducimus Blasting AB
Enjis Bergsprängning AB
Frentab Entreprenad & Söner AB
Hallstahammars Sprängtjänst AB
Hammarö Bergsprängning AB
Hermans Maskin AB
Hildings Bergsprängning AB
Hundprofil
Hässlehult Sprängtjänst
Källgren & Söner AB
Lindbergs Sprängtjänst & Pyroteknik AB
Lisas Bergsprängning AB
Magnus Schakt AB
Markströms Dyk & Sprängteknik AB
NCC Berggruppen
Nerikes Bergsprängning
Nitro Entreprenad AB
Norrbottens Bergteknik AB
RG Bergkonsult AB
Robbans Last & Trucktjänst
Roger Sprängare
Skullman Bergsprängning
Sprängarbeten i Trönedal AB
Spräng och Mätkonsult i Nora AB
Sten & Betongteknik i Katrineholm
Sten-Gunnar Karlsson
Stens Bergborrning
Svensk Maskinborrning
Thorins Sprängnings AB
Uddevalla Bergsprängning AB
Uppländska Bergborrnings AB
Värnamo Sprängtjänst AB
ÅG Sprängare AB
Östervallskogs Allteknik AB

BEF hälsar ny Medlem *varmt välkommen*

Västjämtlands Sprängtjänst AB, Järpen *(ny ägare)*

BEF hälsar ny Partner *varmt välkommen*

Scandinavian Rock Equipment AB

KALENDARIUM

I kalendern finns både ”öppna” aktiviteter men även olika större gruppers möten där BEF deltar eller externa kurser , detta som en allmän information.

Augusti

14-16 Strategimöte BEF

27 augusti - 1 september
BEF Studieresa till *Skottland*

September

15-18 september
EFEE World Conference
Helsingfors

Workshop/Seminarium med konsulter och sprängentreprenörer.

Planerad under Augusti/september Datum ej fastställt, ***För mer info se www.bef.nu efter sommaren.***

Under hösten kommer vi att anordna en **kurs i geologi** med koppling till sprängning.

Senaste information om olika aktivister se
www.bef.nu

Bergsprängning på Facebook

Nu har BEF tagit steget ut i cyberrymden på riktigt för att komma ännu ett steg närmare våra medlemmar. Facebook är idag världens största community, så det är klart det måste finnas en naturlig samlingspunkt för alla bergsprängare. BEF har därför en egen sida dit alla som har Facebook kan gå och mingla, diskutera bergsprängning och träffa kollegor inom branschen. Sök på Bergsprängnings Entreprenörernas Förening eller gå in på www.facebook.com/sprangning och tryck sedan på gilla-knappen så kommer ni ha möjlighet att själva skriva inlägg, kommentarer osv.

Varmt välkomna!

OBS! BEF utbildning finns även på Twitter

”Passiv” medlem

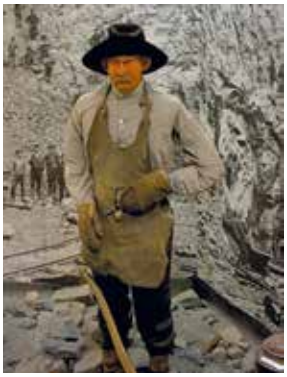

På begäran av flera medlemmar som sålt sitt företag, gått i pension eller av anledning tillfälligt eller för alltid lämnad bergsprängningsbranschen men ändå vill ha en koll på vad som händer inför vi nu medlemsalternativet ”Passiv medlem” (egentlig fel ord för man vill ju egentligen vara aktiv och veta vad som händer). Medlemskapet innebär att man ex.vis får BEF-Nytt, inbjudningar till stämman och andra typer av möten. Däremot har man inte kvar sin rösträtt. Medlemsavgiften blir 800 kr/år

Intresserade kontakta BEFs kontor.

VISA ERT MEDLEMSKAP – Ger konkurrensfördelar

En undersökning visar att både Proffsbeställare och privatkunder ser en stor fördel i att en entreprenör/hantverkare är medlem i en branschförening.
Därför våga synas. Visa BEF – loggan på brevpapper, fakturor, anbud, maskiner, hemsida mm.

Behöver ni dekaler, digitala loggor, råd eller praktisk hjälp. Ring kontoret så ordnar vi det.

Åter i lager

SPRÄNGNING PÅGÅR

Köp flaggor – profilera BEF

Nu har nya flaggorna kommit in, denna gång med en BEF-logga. Det hjälper till att profilera BEF. Använd den flitigt vid postning inför sprängning. Se gärna vad AFS 2007:1 Sprängarbete skriver i 37 § om utrymning, bevakning och initiering.

Flaggorna säljs till självkostnadspris á 160 kr styck exkl moms. Maila beställningen till anette@bef.nu eller ring kontoret 070-693 68 98.

Obromsat EX-II släp. Vad gäller?

BEF har fått en fråga från en medlem gällande EX-II släp. Medlemmen har köpt ett EU-släp som är obromsat. Anledningen att han köpte ett obromsat släp var att risken var stor att det kunde bli ståendes en längre tid och han var orolig att bromsarna på ett bromsat släp kunde ”fastna” och när man då kör iväg kan det orsaka hög värmeutveckling. I värsta fall så skulle det kunna börja brinna, vilket tydligen har hänt. Har man då sprängmedel lastat så är det ju givetvis inte bra om det börjar brinna.

När medlemmen skulle besiktiga släpet, så blev det inte godkänt, just för att det inte var bromsat. Frågeställningen som följde var om det kan finnas ett undantag i regelverket, eftersom det är ett vettigt konstaterande som medlemmen gjort.

Vi har ställt frågan till MSB och fick först följande svar:

Vad som gäller för att godkänna ett sk EU släp som EX-II fordon är från ett samrådsmöte mellan kontrollorganen och MSB från 20104.

I protokollet står det: ”Ett O1-släp (obromsat sk EU-släp) inte kan godkännas enligt EX/II. Detta just pga att det är obromsat.”

Vi håller på att undersöka bakgrunden till denna text då det är oklart vad texten grundar sig på och hoppas få klarhet i det så vi kan återkomma till er igen när vi vet mer.

Efter ytterligare ett tag så kom följande text från MSB:

I dagsläget finns det inget krav i vare sig ADR eller i UN-reglemente 13 (bilaga 5) på att ett O1-släp ska ha bromsar för att detta ska godkännas som EX/II. Det finns dock ett generellt krav i R13 att alla O1-släp ska vara försett med säkerhetsvajer eller liknande. R13 innehåller även krav på att EX/III-fordon ska vara bromsat. Samma krav finns inte specifikt angivet i ADR utan här hänvisar endast ADR till R13, bilaga 5, se 9.2.3.1.2 i ADR-S.

Frågan om bromskrav för släpvagn av typ O1 vid godkännande som EX/II-fordon togs upp på ett samrådsmöte (som hölls 11:e april 2019) mellan MSB och kontrollorganen för fordon.

Mötet ansåg följande:

Eftersom kravet på broms för EX/III är ett specifikt ADR-krav bör det flyttas från R13 till ADR, eller åtminstone även framgå i ADR.

Kravet på bromsar bör även gälla EX/II.

MSB tar upp frågan internationellt under WP15 mötet som hålls denna vecka (vecka 20). Tills frågan är utredd ombads kontrollorganen att informera om att det förvisso inte finns något krav på bromsar för att få ett O1-släp godkänt som EX/II idag, men att diskussioner pågår internationellt och att ett krav därför kan komma att införas i ADR 2021.

Efter mötet med FN:s arbetsgrupp för transport av farligt gods på väg, WP.15, som hölls den 13-17 maj står följande att läsa i protokollet:

Bromsar på EX/II-släp av kategori O1 och O2.

Vad gäller krav på bromssystem för EX/III-fordon så hänvisar ADR till UN Reglemente 13. Här anges att EX/III ska vara utrustade med ett bromssystem som automatiskt bromsar släpfordonet till stillastående om kopplingsanordningen separerar när släpfordonet är i rörelse.

Mängden last som är möjlig på ett släp av kategori O1 blir minst lika stor på ett EX/II-släp (med undantag av klassificeringskod 1.1 A), och det är i övrigt relativt stora mängder som blir möjlig att lasta även på ett O2. Sverige ställde frågan till WP.15 om det är rimligt att ställa samma krav på ett EX/II-släp som på EX/III.

Resultat

Flera länder önskade mer tid att se över frågan och välkomnades att skicka synpunkter till Sverige innan nästa möte. Sverige kommer också att se över behovet av en ändring, vilka eventuella risker som kan finnas samt hur många EX/II-fordon det berör.

Som synes så är det inte helt klara regler och hur de ska tolkas. BEF fortsätter att bevaka frågan och förhoppningsvis kan det klargöras mera efter FN:s arbetsgrupps nästa möte som ska hållas den 11-15 november 2019.

Fördelar med Emulex 2 plus vs dynamit

- Samma sprängresultat när det används som booster/bottenladdning tillsammans med ANFO och emulsion
- Emulex 2 Plus har samma effekt som dynamit när vi kompenserar for lägre densitet genom att öka diametern 5 mm
- HMS talar för att Emulex 2 Plus är ett bättre val vid de flesta sprängningar där dynamit används i dag

Kontakta oss idag på telefon nr 070-518 16 00 om du vill veta mer om Emulex 2 Plus

AUSTIN SVERIGE AB Skjutbanevägen 12, 703 69 Örebro, Sverige

AUSTIN POWDER

Rådgivning Geologi

Det är med stor glädje vi nu kan presentera vår nya rådgivare inom geologi, Lars ”Berka” Bergkvist. Vi täpper därmed till det hål som vi tror har saknats inom vår rådgivning av sakkunniga till våra medlemsföretag. Nedan kan ni läsa Berkas presentation av sig själv.

Lars ”Berka” Bergkvist

Hej BEF Medlemmar!

Jag heter Lars ”Berka” Bergkvist och är Er (BEF:s) nya rådgivare som bergsakkunnig efter att Bo Ronge, som med all heder, tackat för sig efter lång och trogen tjänst. Enkla fakta om mej själv är att jag är 54 år och bor i Rimbo norr om Stockholm med sambo och två barn på 5 och 15 år. Det är till mig som nu Ni kan höra av er om ni har frågor eller funderingar kring de geologiska aspekterna på berget.

Jobbar som konsult i berggruppen på Nitro Consult AB i Stockholm sedan sex år tillbaka, med tidigare erfarenheter som konsult på Golder Associates samt som berggrundsgeolog hos SGU. Utbildad berggrundsgeolog med examen från Stockholms universitet, examen 2006.

I mitt dagliga arbete som konsult/bergsakkunnig har jag relativt ofta kontakt med Er Entreprenörer och jag tror att åtminstone en del av er som läser BEF-nytt träffat på mig i någon schaktgrop där berget har ”djävlats”. Har även uppdrag som sakkunnig hos SL, där jag allt som oftast framför de hårda kraven som SL ställer vid sprängning intill eller inom deras anläggningar.

Jag ser fram emot att bistå med kunskap när det kommer upp mindre/korta frågor om berggrundsgeologi och sprängning eller annan losshållning ”pro bono” d.v.s. utan kostnad, och skulle frågorna bli lite större kan vi alltid hitta en lösning för det. Min egen lilla ”teori” är att det är ni som jobbar på berget hela dagarna som verkligen kan berget, men att komplettera den kunskapen ni har med min något mer teoretiska ”skrivbordskunskap” blir ofta en riktigt bra kombination.

Välkomna att höra av Er till:
E-post: lars.bergkvist@nitroconsult.se
Mobil: 0708 -81 40 22

ID06

Bytet till de nya, säkrare ID06-korten skulle vara genomfört före 20 juni 2019. Idag har över hälften av alla ID06-användare bytt ut sina gamla kort. Detta innebär att ca 50 000 företag och ca 400 000 personer nu har den nya generationens ID06-kort.

Men det är fortfarande många företag som ännu inte kommit igång med sitt kortbyte och många kom igång sent. Detta innebär att det inte längre finns praktiska möjligheter att hinna byta alla kort till den 20 juni 2019. ID06 AB flyttar därför fram stängningen av gamla ID06-systemet till den 21 januari 2020.

Detta innebär att beställning av den nya generationens ID0-6 kort alltjämt gäller för företag och personer där det idag finns tekniskt systemstöd. Detta systemstöd finns idag för ca 97% av alla ID06-användare från följande länder.

- Bulgarien
- Danmark
- Estland
- Finland
- Island
- Lettland
- Litauen
- Norge
- Polen
- Portugal
- Slovakien
- Slovenien
- Sverige
- Tjeckien

För företag och personer där tekniskt systemstöd saknas kvarstår möjligheten att beställa den gamla generationens ID06-kort. Dessa kort kommer att gälla som längst fram till 21 januari 2020, oavsett när kortet skaffades.

BEF-NYTT som digital bläddertidning på nätet

BEF-NYTT finns även på nätet som bläddertidning via hemsidan. Man läser således som vanligt.

Tipsa eller länka till dem ni vill ska läsa tidningen. Exempelvis beställare och ännu ej medlemmar eller läs själva i paddan.

Våra annonsörer får också ännu bättre spridning av sina annonser.

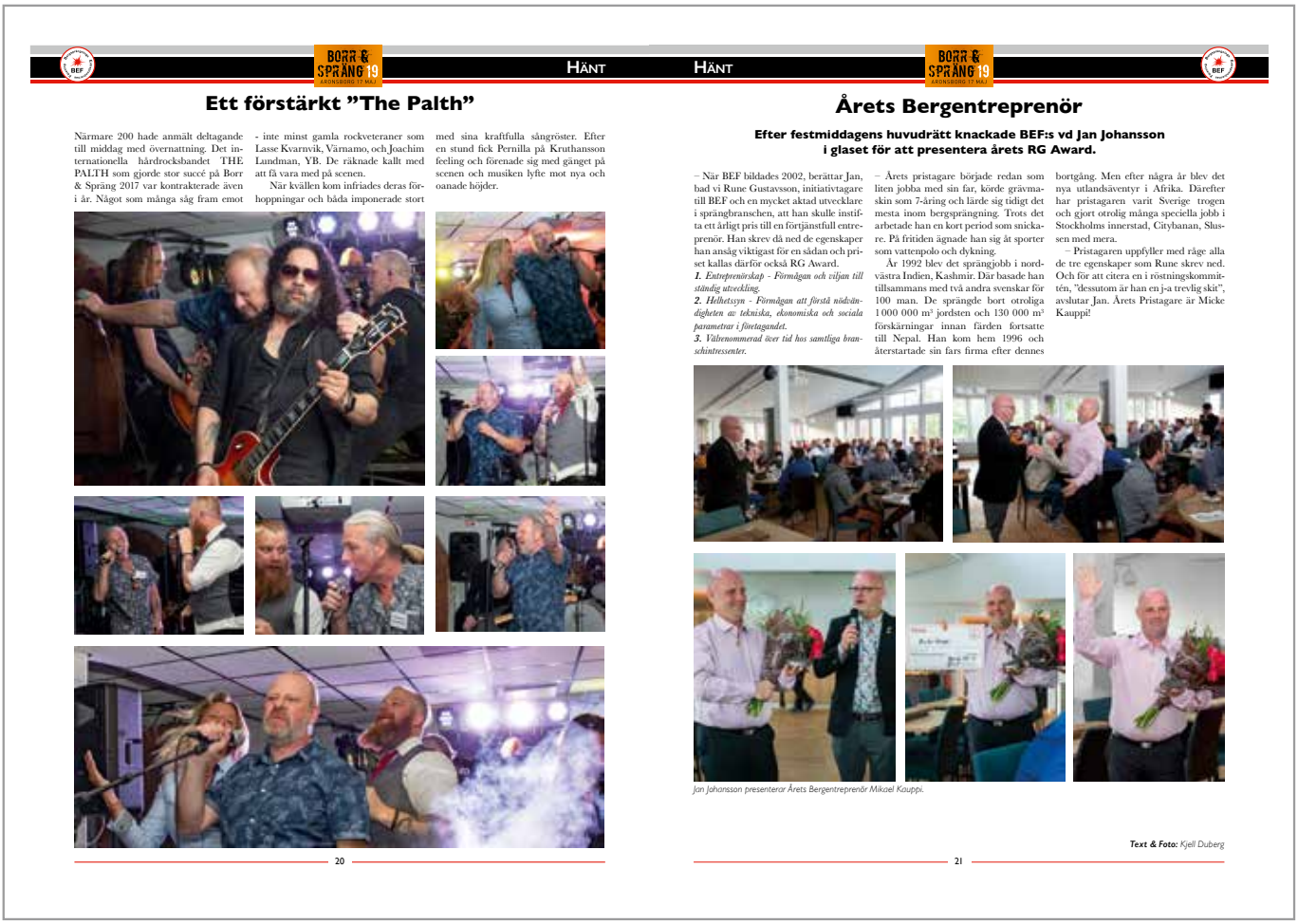

BORR & SPRÄNG 19 — HÄNT

Ett förstärkt "The Palth"

Närmare 200 hade anmält deltagande till middag med övernattning. Det internationella hårdrocksbandet THE PALTH som gjorde stor succé på Borr & Spräng 2017 var kontrakterade även i år. Något som många såg fram emot - inte minst gamla rockveteraner som Lasse Kvarnvik, Värnamo, och Joachim Lundman, YB. De räknade kallt med att få vara med på scenen.

När kvällen kom infriades deras förhoppningar och båda imponerade stort med sina kraftfulla sångröster. Efter en stund fick Pernilla på Kruthansson feeling och förenade sig med gänget på scenen och musiken lyfte mot nya och oanade höjder.

20

HÄNT — BORR & SPRÄNG 19

Årets Bergentreprenör

Efter festmiddagens huvudrätt knackade BEF:s vd Jan Johansson i glaset för att presentera årets RG Award.

– När BEF bildades 2002, berättar Jan, bad vi Rune Gustavsson, initiativtagare till BEF och en mycket aktad utvecklare i sprängbranschen, att han skulle instiftta ett årligt pris till en förtjänstfull entreprenör. Han skrev då ned de egenskaper han ansåg viktigast för en sådan och priset kallas därför också RG Award.

1. Entreprenörskap - Förmågan och viljan till ständig utveckling.

2. Helhetssyn - Förmågan att förstå nödvändigheten av tekniska, ekonomiska och sociala parametrar i företagandet.

3. Välrenommerad över tid hos samtliga branschintressenter.

– Årets pristagare började redan som liten jobba med sin far, körde grävmaskin som 7-åring och lärde sig tidigt det mesta inom bergsprängning. Trots det arbetade han en kort period som snickare. På fritiden ägnade han sig åt sporter som vattenpolo och dykning.

År 1992 blev det sprängjobb i nordvästra Indien, Kashmir. Där basade han tillsammans med två andra svenskar för 100 man. De sprängde bort otroliga 1 000 000 m³ jordsten och 130 000 m³ förskärningar innan färden fortsatte till Nepal. Han kom hem 1996 och återstartade sin fars firma efter dennes bortgång. Men efter några år blev det nya utlandsäventyr i Afrika. Därefter har pristagaren varit Sverige trogen och gjort otrolig många speciella jobb i Stockholms innerstad, Citybanan, Slussen med mera.

– Pristagaren uppfyller med råge alla de tre egenskaper som Rune skrev ned. Och för att citera en i röstningskommittén, "dessutom är han en j-a trevlig skit", avslutar Jan. Årets Pristagare är Micke Kauppi!

Jan Johansson presenterar Årets Bergentreprenör Mikael Kauppi.

Text & Foto: *Kjell Duberg*

21

Ännu ej medlem – tänk till

Lars Kvarnvik, Värnamo Sprängtjänst AB

BEF är den enda organisation som arbetar med målsättningen att förbättra villkoren för bergsprängningsentreprenörer. Vi gör det med upplysning/lobbning och utbildning samt i samverkan med övriga intresseorganisationer inom branschen. Föreningen arbetar såväl med "kortsiktiga" frågor och förmåner som långsiktiga frågor som ytterst rör vår överlevnad. Ett medlemskap ger stora möjligheter att påverka vår framtid något som både får ses som en stor möjlighet och kanske också en skyldighet mot nästa generations bergsprängare.

Därför; Stå inte utanför, ta en del av ansvaret, ansök om medlemskap i BEF.

BEF behöver Dig

– Du behöver BEF

Har du problem eller frågor inom teknik, ekonomi, juridik, arbetsrätt, utbildning, lagar/förordningar osv. så är du välkommen att kontakta oss genom att ringa 070-899 91 54 eller maila info@bef.nu.
Vi kanske inte har svaret direkt men tar fram det och kommer tillbaka eller sänder dig vidare till någon av våra duktiga rådgivare. Som medlem har du rätt till kortare rådgivning gratis av våra rådgivare som tillhör de ledande inom respektive område.

Entreprenadjuridik – Allmän Juridik

Magnus Wollsén, WA-Wollsén, Albinsson Advokatbyrå
Tel: 0700-92 00 64.
magnus.wollsen@wa-advokat.se

BEF har avtal med advokat firman WA-Wollsén Albinsson Advokatbyrå angående medlemsservice inom entreprenadjuridik, affärsjuridik och skattefrågor. Vår kontaktperson är Magnus Wollsén med stor erfarenhet från bygg- och anläggningsbranschen med klienter ifrån UE-leden och BEF:s rådgivare i över 10 år.

Rådgivning Geologi

Lars Bergkvist
Nitro Consult AB
lars.bergkvist@nitroconsult.se
Tel: 0708 -81 40 22

”Berka” har lång och stor erfarenhet som bergsakkunnig och inom berggrundsgeologi. Han är väl förtrogen med betydelsen att förstå berget och göra kopplingen till sprängningen. Till vardags jobbar han på berggruppen på Nitro Consult AB. Han är också anlitad av SL som sakkunnig, som har mycket hårda krav när det gäller sprängning intill eller inom deras anläggningar. ”Berka” pratar samma språk som oss bergentreprenörer, vilket givetvis underlättar vid rådgivning.

Anette Broman
BEF

Utbildningsansvarig /Projektledare
anette@bef.nu
070-693 68 98

EXII/III-fordon, Säkerhetsrådgivare

Per Wilny, Farligt Gods Hjälpen AB
Tel: 070-547 30 40.
pelle@fgh.nu

Per har mästerlig koll på transporter och fordon. Vid transport- och fordonsfrågor ger Per svar. Han är även säkerhetsrådgivare som krävs vid transporter över 1000 riskpoäng.

AMA – Systemet Göran Kers – Kerskonsult AB

Göran Kers
Tel: 070-521 54 69
goran@kerskonsult.se

Göran har mångsidig praktisk och tekniska kompetens från sina många år som entreprenör och konsult i anläggningsbranschen. Han har lång erfarenhet av AMA-systemet och Trafikverkets tekniska bestämmelser samt har deltagit i utvecklingen av Trafikverkets system för beskrivning av totalentreprenader. Upphandling, tolkning av förfrågningsunderlag, kostnadsregleringar av entreprenader och kalkylering är hans specialområden.

Dolor

Jan Johansson
BEF
jan@bef.nu

Jan har dolor som sin specialitet. Undervisar i BEF Utbildning och har varit sakkunnig i flera utredningar. Samt givetvis gedigen praktisk kunskap från sin egen verksamhet.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljö Borrning och sprängning
Åke Ahlgren
Tel:070-515 80 24
ake.ahlgren@comhem.se

Åke har ett förflutet i Bygghälsan där han jobbade i drygt 10 år som skyddsing.
Han har ett praktiskt förhållningssätt till arbetsmiljö. Handhar också arbetsmiljö i vår utbildning för ”Auktoriserad bergsprängare”. ”Arbetsmiljöfrågor skall lösas nära produktionen är Åkes motto”

Bergsprängarnas självklara försäkringslösning

Christian Castro
Företagssäljare
cristian.castro@if.se
Tel 010-603 67 03
Mobil 072-157 26 32
Mer information på hemsidan.

Hålinmätning

Bergknallen Konsult AB
Tel: 070- 277 67 87
Borr & Sond Kvalitetssäkring AB
Tel: 073-705 42 72
De två första hålraderna på pallar över tio meter ska hålinmätas. För information om hålinmätning med kvalitet rekommenderar BEF ovanstående partners.

Nya Stadens Torg 6
531 31 Lidköping
Jan Johansson 070-899 91 54
Mail: info@bef.nu, Webb: **www.bef.nu**

TIDNINGEN FÖR BEF-MEDLEMMAR OCH BRANSCHINTRESSENTER

Utgivare
Bergsprängningsentreprenörerna
i Sverige Ekonomiska förening, BEF.

Adress
Nya Stadens Torg 6
531 31 Lidköping
Tfn 070-899 91 54
Mail info@bef.nu
Webb **www.bef.nu**

Redaktör och Ansvarig utgivare
Jan Johansson
jan@bef.nu

Prenumeratation
Tidningen finanseras av BEF och annons-intäkter. De som önskar prenumerera eller ett enstaka exemplar, maila till BEF.

Annonser
En annons i BEF-Nytt läses av mer än tusen beslutsfattare inom bergsprängnings-branschen.
För information och bokning, kontakta BEF enligt ovan.

Tryck
SIB-Tryck Holding AB

Citera gärna BEF-Nytt, men källa ska anges.

ISSN 2000-9161

Uni tronic™ 600 elektroniskt tändsystem är utvecklat för stenbrott och anläggningsarbeten såväl som för mindre ovanjordsgruvor .
Uni tronic™ 600 är systemet som är kostnadseffektivt, enkelt att använda och medför betydande framsteg inom bergsprängning.

Orica Sweden AB
Gyttorp
713 82 Nora

Tel. 0587-85000
Fax 0587-253 45
info.gyse@orica.com
www.orica.se

unitronic™ 600
Electronic Blasting System

ORICA

Bergsprängningen omgärdas med flera lagar, regler och förordningar än någon annan del av byggsektorn och det med rätta. Misstag som okunnighet och slarv kan få förödande konsekvenser.

Genom branschorganisationen BergsprängningsEntreprenörernas Förening supportras och utbildas medlemsföretagen (ca 100 st som står för 85% av ovanjordssprängningen i Sverige) inom säkerhet, lagar och förordningar, teknisk utveckling, Kvalitet, Miljö och Arbetsmiljö

Medlemsföretagen förbinder sig att följa föreningens riktlinjer inom dessa områden vilket ger trygghet för våra beställare.

SVERIGES BYGGINDUSTRIER
BRANSCHFÖRENING

Våra medlemmar

Södra Sverige
Adrianssons Bergentreprenad AB, Konga, 070-6507267
Almquist Bergsprängning AB, Mjölby, 070-6884166
Bergbolaget i Götaland AB, Nässjö, 0380-555260
Hasslö Spräng & Markarbeten, Hasslö, 0733-723830
Huskvarna Terrängtjänst, Huskvarna, 0705-312140
Kalvsjöholmsbolaget AB, Kalv, 0325-51155
Källgren & Söner AB, Eksjö, 070-5098925
MJ Bergspräning AB, Ryd, 070-5110900
Natzéns Sprängtjänst AB, Gnosjö, 070-8346820
P-O's Sprängtjänst & Söner AB, Boestad, 070-5238820
Värnamo Sprängtjänst AB, Gnosjö, 0705-690250

Mellan Sverige
Andersson & Rask Åkeri AB, Hofors, 0290-296 00
Berg & Byggteknik i Norberg AB, Norberg, 0223-217 30
Bergsprängaren Forsberg AB, Nyköping, 070-630 79 31
Bergsprängaren Olle Wärnquist, Odensbacken, 070-314 92 11
Björknäs Bergsprängning, Gräsmark, 070-232 08 80
Björsäters Berg & Transport AB, Mariestad, 070-572 38 41
Dala Spräng o Grävteknik AB, 076-112 30 92
Gustavs Hallstahammars Sprängtjänst AB, Hallstahammar, 0220-124 30
Hammarö Bergsprängning, Skoghall, 070-379 71 79
HMS Maskin AB, Åsarp, 0733-17 22 40
Magnusson & Pettersson AB, Lindesberg, 070-331 35 25
Mases Spräng & Mark AB, Rättvik, 070-584 17 42
Spräng & Mätkonsult i Nora AB, Nora, 0587-136 41
Spräng & Svetsmek, Tived, 070-240 77 18
Sten & Betongteknik i Katrineholm, Katrineholm, 070-867 01 53
Sten-Gunnar Karlsson, Ringarum, 070-523 10 47
Stensätter Maskin AB, Eskilstuna, 070-622 15 36
Tivens Berghantering, Tived 0761- 02 17 74
Uppländska Berg AB, Norrtälje, 0176-766 40
Öregrunds Bergsprängningstjänst, Öregrund, 073-655 03 57
Östervallskogs Allteknik AB, Töcksfors, 070-516 00 64

Stockholmsområdet
Berg och Anläggning i Stuvsta AB, Huddinge, 070-712 32 22
Berglaget i Sverige AB, Järfälla, 076-852 35 98
Bergsprängning Leif Larsson AB, Stockholm, 08-647 46 40
Bergsprängningsfirman KV Larsson sonson AB, Tumba, 070-535 25 75
Bladhs Sprängservice AB, Ösmo, 070-508 11 13
C. Skönnerud Bergarbeten AB, Huddinge, 073-316 99 98
Danderyds Berghantering AB, Stockholm, 070-627 27 04
Dynamitgubben KB, Värmdö, 070-370 97 00
Enjis Bergsprängning AB, Åkersberga, 070-226 47 72
Frentab Entreprenad & Söner AB, Gustavsberg, 08-570 260 90
Gnesta Bergbyggare AB, Stockholm, 070-760 20 52
Hermans Maskin AB , Knivsta, 018-34 12 73
Magnus Schakt AB, Saltsjö-Boo, 070-729 43 68
Markströms Dyk & Sprängteknik AB, Rönninge, 070-291 65 69
RG Bergkonsult AB, Värmdö, 070-999 42 49
Scandinavian Rock Equipment AB, 070-757 07 37
Skullman Bergsprängning, Färentuna, 070-862 33 12
SW-Sprängtjänst, Märsta, 070-854 01 86
YB Sprängtjänst AB, Saltsjö-Boo, 070-931 41 64
Åkersberga Bergsprängning, Åkersberga, 070-491 13 11

Västra Sverige
Alingsås Sprängtjänst AB, Alingsås, 0703-333314
Cullbergs Bergsprängning , Uddevalla, 0708-811174
Ducimus Blasting, Sjömarken, 070-403 06 01
Hildings Bergsprängning AB, Gånghester, 033-256135
Klas Myremark Bergsprängning, Jörlanda, 070-3128622
Lisas Bergsprängning AB, Långås, 070-5931279
Nitro Entreprenad AB, Göteborg, 0702-335660
Roger Sprängare, Brålanda, 0706-6553879
Svensk Maskinborrning AB, Trollhättan, 0703-844742
Uddevalla Bergsprängning AB, Uddevalla, 070-5570220

Norra Sverige
Bysses Bergsprängning, Ramsele, 070-370 45 18
Kalle Sprängare, Bergsjö, 070-668 67 18
Lindbergs Sprängtjänst & Pyroteknik AB, Örnsköldsvik, 070-211 31 55
Lindströms Bergsprängning AB, Matfors, 073-841 80 57
NCC Industry AB Sverige Nord, Umeå, 070-330 10 68
Norrbottens Bergteknik AB, Luleå, 070-625 02 36
Rocab Berg AB, Skog, 070-600 00 70
Sollefteå Sprängtjänst AB, Sollefteå, 0620-163 50
Stens Bergborrning, Forsa, 070-372 99 77
Wallbergs Åkeri AB, Ljusdal, 0651-147 09
Västjämtlands Sprängtjänst, Järpen 070-331 71 83
Å.G Sprängare AB, Robertsfors, 070-555 24 89

Utland
Bergsprängaren Bo Jansén Jomala-Åland +35-8-405536123
Voglers Eesti Ou Kunda +37-25145702

Aktivt stödjande Partners

Abesiktning Väst AB, AMV, Ansvarsbesiktning AB, Austin Sverige AB, Bergcon AB, Bjerking AB, Cesium AB, CME AB, Dahlgren & Mejner Teknikkonsult AB, Desrock AB, DsecAB, EPC - Sverige AB, Epiroc Sweden AB, Etken Teknologi AB (Royex), Explosiv Utbildning AB, Explosivhund Miljö och Säkerhet AB, Farligt Gods Hjälpen, Forcit Sweden AB, Gruvteknik AB, Impab AB, JEHANDER, KCEM, KRUTHANSSON AB, LIFA, Metra Konsult AB, Mech Bergkompetens, Metron Miljökonsult AB, Nitro Consult, NORAB, Orica Mining Services Scandinavia AB, RBT - Rockbreaker Tools AB, Royex / AB, RUBA GUMMI AB, Sandvik Mining and Construction Sverige AB, Scandinavian Rock Equipment AB, SMC AB, SMT Sweden AB, Sprängkonsult AB, Svensk Borrslip och Maskinkonsult AB, SVEVIA AB, SWEDEQ AB, Transtronic AB, Yamamoto Rock Splitter AB, Yara AB, ÅF Infrastruktur.